

Debesuota, gali snigti.
Saulė teka 7:17, leidžiasi 4:37

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

The First and Greatest Lithuanian Daily in America
NAUJIENOS
Published by The Lithuanian News Publishing Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60606
HAYmarket 1-6100
Over One Million Lithuanian in The United States

VOL. LVIII

Library of Congress
Periodical Division
Washington, D. C. 20540

Chicago, Ill. — Pirmadienis, Sausio-January 11 d., 1971 m.

Kaina 10c

8

MASKVA PADIDINO SPAUDIMA AMERIKAI

EGIPTAS NEPRASYS RUSŲ KAREIVIŲ

Sen. Muskie važiuoja į Egiptą

PARYŽIUS. — Egipto užsienio reikalų ministeris Riadas Paryžiuje, spaudos konferencijoje, pasakė, kad Egiptas kare su Izraeliu neprašys kitų valstybių pagalbos kareivais. Jis pabrėžė, kad nebus kareivių prašoma ir Sovietų Sąjunga. Šis karas esąs arabų reikalas ir didžiosios valstybės turinčios įsikišti tik pri-
vesti Izraelį derėtis dėl taikos ir tuo išgelbėti Izraelį nuo sunaikinimo. Karas gali prasidėti vasario 5 d., jei didžiosios valstybės neprivers Izraelio derėtis.

Arabų atstovai Jungtinėse Tautose nurodo, kad Izraelis delsia laiką, norėdamas stipriau įsitvirtinti okupuotose arabų žemėse. Izraelis stato naujus ūkius ir planuoja Jeruzalėje apgyvendinti dar 200,000 žmonių naujai pastatytose kolonijose. Izraelis stengiasi sukurti "naują realybę" prieš derėdamasis su arabais.

JT atstovai ilgai tarėsi su Izraelio vadais, kurie smulkiai išaiškino derybų tarpininkui savo sąlygas taikai atstatyti. Izraelio vyriausybė daug tarėsi ir su JAV sen. Muskie, kuris iš Izraelio vyksta į Egiptą. Senatorius pareiškė, kad jis nevezioja jokių pasiūlymų, jis esąs tik senatorius, noris apsišviesti Vidurinių Rytų problemose. Jis pareiškė viltį, kad jo kelionė prisidės prie taikos.

Izraelio vadai nuvežė sen. Muskie į Golano aukštumas, kurias iki 1967 metų karo valdė Sirija. Tos aukštumos svarbios Izraeliui ne tik dėl karinių priežasčių. Iš jų arabų artilerija gali pasiekti izraelitų miestus ir ūkius. Golane po žemę yra dideli vandens šaltiniai. Arabai jau planavę iš tų aukštumų pradedančias upes nukreipti kitomis vagonais. Požeminės jūros vanduo, esantis 650 pėdų po žeme, dabar yra pompuojamas ir vamzdžiais siunčiamas į Izraelio ūkius. Golano vandens pompoms sunaudoja dešimtadalį visos Izraelio elektros energijos.

Sen. Muskie susitiko ir su kraštininių Izraelio partijų vadais, kurie pasitraukė iš vyriausybės, kada ta sutiko su karo paliaubomis. Radikalai paaiškino senatoriui, kad dabartinis Izraelio sienos yra pačios patogiausios ir saugiausios. Izraelis negalys pasitikėti arabais ir turis sienas laikyti atokiau nuo savo miestų.

Egipto prezidentas vėl kviečia visų arabų valstybių vadus siųsti delegatus į Jordaną, kur palestiniečių ir kariuomenės kovos vėl prasidėjo. Jordano karalius guli Londono klinikoje, o Jordane jau trys dienos vyksta broližiškos kovos.

Demonstravo jaunos motinos su vaikais

Lietuviškasis jaunimas New York'e, susibūres į gaivališkai sudarytą grupę "Lietuvių Jaunimas Amerikoje" š. m. sausio 2 d. demonstravo ties Madison Square Garden, kur tuo metu vyko Maskvos ledo cirko gastroliės. Buvo rodomi užrašai, padidintos Kudirkos nuotraukos. Kaip pažymėjo su televizijos atstovu turėjęs Daiva Kezienė, šia demonstracija kelta mintis, kad JAV kultūrinis mainas su sovietais turėtų panaudoti kaip įrankį Simui Kudirkai išgauti. Tą patį vakarą jaunimo demonstracija parodyta CBS televizijos kanale New York'e.

IŠ VISO PASAULIO

SAN CLEMENTE. — Prezidentas Nixonas šeštadienį šventė 58 metų gimtadienį. Jis gavo daug sveikinimų iš Amerikos ir užsienio. Be kitų, sveikinimus atsiuntė Britanijos karalienė Elzbieta, Jugoslavijos prezidentas Tito ir kt.

WASHINGTONAS. — JAV karo laivynas užsakė 12 greitų, atomine energija varomų povandeninių laivų, kurie kainuos 760 milijonų dolerių. Didžiausią kontraktą gavo General Dynamics korporacija, kuri statys 7 laivus už 428 mil. dol.

PHNOM PENHAS. — Kam-
bodija pradėjo taupyti elektros energiją ir išjungti generatorius, kuriems varyti trūksta dyzelio alyvos. Komunistams atkirus kelius ir nuskandinus Mekong upę plaukusį laivą su naftos produktais, vis mažėja skysto kuro ištekliai.

EDISON, N. J. — Mažas dvivietis lėktuvas ore susidūrė su dideliu keleiviniu lėktuvu. Pastarasis laimingai nusileido, o mažesnis suskilo ir nukrito žemėn, užmušdamas abu pilotus.

CANBERRA. — Atomo fiziko Clifford Dalton žmona, kurios vyras mirė 1961 metais, paskelbė, kad jis buvo nužudytas, nes jis neatsisakė dirbti Olandijos atominėje laboratorijoje, kurios projektai siekė atsikratyti Amerikos branduolinių medžiagų monopolio.

SAIGONAS. — Pernai Vietname žuvo 4,204 amerikiečiai — mažiausias metinis skaičius nuo 1965 metų.

Maistingus miltus atiduoda kiaulėms

SAIGONAS. — Amerikos paramos Pietų Vietnamui vykdytojai "Saigone nutraukė dalį "Food for Peace" programos, nes ji buvo vietnamiečių nenaujamajai taip, kaip amerikiečiai tikėjosi. Prieš mėnesį iš tos programos buvo išimtas vienas Vietnamo miestas ir devynios provincijos, nes vietnamiečiai maisto nenaudodavo, kaip nustatyta. Jie nenaudodavo maisto žmoniems, bet pardavinėjo gautas kukurūzus, sojos miltų, pieno ir augalų alyvos siuntas prekybininkams, kurie vėliau tą maistą pardavėdavo kiaulių augintojams.

Faktas, kad vietnamiečiai šito maisto nemėgsta. Sakoma, kad sojos pienas, nors labai maistingas, paleidžia vietnamiečių vidurius. Amerikiečiai savo kukurūzų miltus panašiai bandė vaisinti ir Europos pabėgėlius Vokietijos stovyklose.

Šeštadienį, sausio 9 d., ties sovietų misijos J. Tautose pastatų New York'e, numatyta lietuvių motinų su vaikais demonstracija.

Izraelis pradėjo derėtis su arabais dėl taikos, tačiau rengiasi karui. Izraelio kareivis budi Sinaus dykumoje. Toliau matosi Izraelio karo sukeltos dulkės.

LIETUVOS LAISVĖS KOMITETAS SIMO KUDIRKOS REIKALU

Lietuvos Laisvės Komiteto iniciatyva Pavergtųjų Europos Tautų Seimas kreipėsi į prezidentą Nixoną, kad Simo Kudirkos byla būtų nuodugniai ištirta, kaltininkai nubasti ir pašalintos visos priežastys, kad ateity tokie gėdingi, Ameriką žeminantys ir laisvės teisę laužantys atsitikimai nepasikartotų.

Gruodžio 30 prezidentas Nixonas rašo Pavergtųjų Seimo pirmininkui, kad yra imtasi veiksmų, kurie užtikrintų, kad ateity tikrai tokie įvykiai nepasikartotų. "Esu pasiryžęs, — rašo prezidentas — Nixonas, — kad Amerika būtų verta savo kilnios tradicijos, garantuojančios bėgusiųjų laisvę ir saugumą".

Kongresmanas Wayne L. Hays savo gruodžio 31 laišku LLK pirmininkui dėl šio kreipimosi kalbą taip pat kreipėsi į Jungtinių Tautų Pabėgėlių Komisarą princą Sadruddin Aga Khaną.

Labai aktyviai į Simo Kudirkos bylą laiškais prezidentui Nixonui, Valstybės Departamentui, atitinkamiems senatoriams bei kongresmanams yra įsijungusi Lietuvių Moterų Klubų Federacija New York'e — betarpiskai ir per Amerikos bei tarptautines moterų organizacijas.

PET Seimas prezidentui Nixonui

PET — Pavergtųjų Europos Tautų Seimas, 1970 m. gruodžio mėn. paminėjęs žmogaus teisių dieną, ryšium su S. Kudirkos išdavimu išsiuntė laišką JAV prezidentui R. M. Nixonui. Seimas padėkojo prezidentui už jo laikyseną bei patikinimo žodžius dėl šio krašto tradicijų virtusių žmogaus teisių gynėjų.

Devynių kraštų atstovai savo rašte JAV prezidentui pažymėjo, kad lietuvių pagalbos šaukimas juo labiau tragiškas, nes siekė laisvės buvo atstovu to krašto, kuris prievartos būdu buvo įjungtas į Sovietų Sąjungą ir kur paniekintos žmogaus teisės. Dabar, jam atsidūrus jo persekiojimų rankose, kyla didelis rūpestis dėl jo ateities.

Seimas, reikšdamas padėką JAV-bėms už globos suteikimą,

Vliko leidiniai

Elta, biuletenis anglų kalba, nr. 12 (148), 1970 m. gruodis. Turinys: apšči medžiagos apie Brazilskus, Kudirką, apie okup. Lietuvos mokyklos rusinimą, sovietinio komunizmo žmonių aukas, ir kt.

Elta-Pressedienst, nr. 11, 1970 m. lapkritis. Biuletenis vokiečių kalba, pagal Bonoje paskelbtą duomenis, nurodoma, kad Fed. Vokietijos nusistatymas Baltijos valstybių užėmimo klausimu nėra pasikeitęs. Turinys: apie Brazilskus, okup. Lietuvos jaunimą ir liaudies dainas ("Švyturio" žurnalo anketos duomenų įvertinimas), apie Baltų Draugijos Vokietijoje veiklą, lietuvių gyvenimą Vokietijoje, skelbiama visa eilė komentarų iš gyvenimo okup. Lietuvoje.

Elta-Pressedienst, nr. 12, 1970 m. gruodis. Biuletenis vokiečių kalba, šalia redakcijos žodžio naujųjų metų proga ir gausios informacijos apie S. Kudirkos išdavimą, įdėtas svarbus, statistiniai duomenimis išryškintas, straipsnis apie okup. Lietuvos komunistų partiją, jos pobūdį, narių skaičių ir kt. (E)

NAUJAS BIULETENIS

Lietuvių jaunimo Informacijos Centro Biuletenis, nr. 1, 1970 m. lapkritis. Pradėjo leisti veikieji jaunuoliai JAV Rytų kraštyje, biuletenio redaktoriai: Algis Makaitis ir Gintaras Karosas. L. J. I. Centro adresas: Lithuanian Youth Information Center, P. O. Box 8992, Boston, Mass. 02114. (E)

bėgantiems nuo tirionijos, dar pažymėjo: nepaprastai svarbu, kad ryšium su buvusiu elgesiu Kudirkos atveju, būtų atitaisytas klaidingas JAV vaizdas pasaulyje, taigi, kad šis kraštas yra oazė, kurią galėtų pasiekti kiekvienas vyras ar moteris, norį išvengti totalitarinio teroro. (E)

Čikagoje bedarbių mažiau kaip kitur

WASHINGTONAS. — Bedarbių skaičiaus pakilimas gruodžio mėnesį iš 5.8% iki 6% kelia susirūpinimą vyriausybei. Bedarbių padidėjo nežūrint, tai, kad automobilių pramonės streikas buvo pasibaigęs. Jau devyneri metai nebuvo tiek bedarbių. Nuo šimtis reiškia, kad Amerikoje yra virš keturių su puse milijonų bedarbių.

Vyriausybės pareigūnai vėl sako, kad jie nustebe tuo pakilimu. Ekonomistai tačiau pranašauja, kad šiais metais bedarbių skaičius dar gali kilti ir pradės kristi tik metų pabaigoje.

Jei visoje Amerikoje bedarbių daugėja, Illinois valstija gali patisidžiauti, kad gruodžio mėnesį čia bedarbių sumažėjo. Gruodžio mėn. Illinois buvo 4.1% bedarbių. Nors tas nuostimis daug mažesnis už visos Amerikos vidurkį, jis yra didesnis už 1969 metų gruodžio mėn., kada bedarbių tebuvo 3.1% Čikagos miesto ir šešių artimiausių apskričių bedarbių buvo 3.6%.

Po įvenčių pertraukos vėl prasidės sausio 11 d. teismas, kuriame kaltinamas William Calley Jr., kaltinamas vietnamiečių civilių žudymu. Prokuroras tvirtina, kad jis dalyvavo nužudant 109 civilius My Lai kaime, Pietų Vietname.

DU JAV DIPLOMATŲ AUTOMOBILIAI APDAUŽYTI PRIE KREMLIAUS RŪMŲ

WASHINGTONAS. — Valstybės departamento pareigūnai nervinasi dėl Sovietų Sąjungos protestų ir demonstracijų Maskvoje. Tiems valdininkams, įpratusiems nuolaidžiauti, atrodo, kad dabartiniai įvykiai pakenks prezidento paskelbtai "derybų erai". Sovietai įteikė Amerikai griežtą protestą dėl bombos sprogdimo prie Washingtono esančių sovietų rūmų. Maskvoje chiliganai apdaužė du amerikiečių diplomatų automobilius Raudonoje aikštėje. Visiems aišku, kad automobilių daužymas yra sovietų valdžios palaimintas ir slaptos milicijos įvykdytas veiksmas.

Afrikoje nuteisė sušaudyti vyskupą

Afrikos negrų neseniai nepriklausomybę gavusi, anksčiau buvusi vokiečių provincija Kamerunas (5.8 milijonai gyventojų) parodė kaip reikia elgtis su norinčiais kelti revoliuciją.

Kameruno karo lauko teismas sausio 6 dieną nuteisė mirties bausme sušaudymu Rymo katalikų Nkosambos vyskupą Albertą Ndongmo, 44, ir 5 kitus asmenis tariamai už pastangas nuversti prezidento Ahmadou Ajido vienos partijos valdžią. Kamerune apeliacijos nėra, bet prezidentas turi galią pasigaišėti, bet numerkietji yra apkaltinti planavę nužudyti prezidentą. Vyskupas Ndongmo buvo teisiamas dukart ir nuteistas pirmą kartą visam amžiui kalėjimo, antrą kartą sušaudymui. Jis prisipažino buvęs susidėjęs su suokabininkais, nes tvirtai tikėjėsi, kad Dievo angelai padarys režimo pakeitimą, bet kai įsitikinęs, kad suokablis "nepaėina iš Dievo", jis nuo suokablio pasitraukęs.

Prašykime gelbėti visus pavergtuosius

1970 metų pabaigoje JAV spauda tebeskelbė JAV Atst. Rūmų vykdomus apklausinėjimų Kudirkos išdavimo klausimu duomenis bei dėjo skaitytųjų laiškus. Kai kuriais atvejais Kudirkos įvykis buvo siejamas su žydų persekiojimu Sovietų Sąjungoje ar su Sovietijos įvairių mažumų likimu.

New Yorko "Daily News" gruodžio 31 d. laidoje įdėta laiške Paul. P. Tamagno pažymėjo, kad "Sovietų Sąjunga, tai iš esmės, didžiulė koncentracijos stovykla ir visi jos piliečiai valdomi tirioniškos sistemos. Prašykime gelbėti ne tik du žydus, bet visus vergus ir ne tik Rusijoje, bet ir visuose jos pavergtuose kraštuose". (E)

Gavus žinią iš Turkijos, kad Aukšč. Teismas praėjusių metų gruodžio 26 d. atmetė Valstybės Gynėjo skundą ir kad Pranas su sūnum Algirdu Brazilskai galutinai pripažinti politiniais pabėgėliais, Vliko pirm. dr. J. K. Valiūnas per Turkijos žurnalistų Sąjungos pirmininką telefonu padėkojo Turkijos visuomenei.

Vlikas padėkojo

Ši žinia buvo paskelbta Ankaros spaudoje. (E)

WASHINGTONAS. — Tuniso prezidentas Habib Bourguiba atvyko į Washingtono Walter Reed armijos ligoninę pasitikrinti sveikatos.

Washingtono valdininkai svarsto, kiek panašių veiksmų Kremlius leis. Svarstoma, kaip tas viskas atsilieps į Salt derības Helsinkyje ir Vienoje.

Sovietų valdžia reikalauja, kad Amerika sustabdytų savo žydų demonstracijas ir smurto prieš sovietus veiksmus.

Valstybės departamente bijoma, kad dabartinis įtempimas gali užsistėti iki kovo 30 d. pradedančio bolševikų partijos kongreso, kuris nuspręs kelių ateinančių metų liniją. Spėjama, kad jau dabar politbiure vyksta varžybos dėl galios ir dailis politbiuro siekia sugadinti santykius tarp Amerikos ir Sov. Sąjungos, kad kongrese pravedus savo sumanymus ir savo kandidatus į vyriausią partijos valdžią.

Kur Simas Kudirka?

Sausio 8 d. "Chicago Tribune" turi savo "Action Express" skyriuje George Bakanis iš Waukegano klausimą: "Kas atsitiko su lietuviu jėreviu Simu Kudirka, kuris buvo sugražintas į Rusijos žvejų laivą lapkričio 23 d. po bandymo pabėgti į JAV Pakrančių Sargybos kuterį "Vigilant"?"

Laikraštis atskleidžia, kad šis klausimas buvo pastatytas Tribune Maskvos biuro vedėjui Frank Starr, kuris neseniai sugrįžo iš Maskvos ir buvo paskirtas vadovauti šio laikraščio Washingtono biurui. Jis sako: "Kudirka oficialiai Sovietų Sąjungoje neegzistuoja. Incidentas Sovietų Sąjungoje visiškai nebuvo paminėtas. Jis, greičiausiai, jei gyvas pasiekė Sovietų Sąjungą, buvo nugabentas į koncentracijos stovyklą. Pagal sovietų įstatymus, jis galėtų būti teisiamas už išdavimą, už ką didžiausia bausmė yra mirtis. Tiesiog neįmanoma bet kam iš Vakarų pasaulio sužinoti kur jis yra, atsakė Starr.

Aiškina P. Powell pinigų kilmę

SPRINGFIELDAS. — Buvusio Illinois valstijos sekretoriaus Paul Powell palikti pinigai sukėlė susidomėjimą ir tarymus. Jo asmeninė sekretorė atsisakė kalbėti su prokurorais. Jo įstai-gos svarbus pareigūnas Nicholas Ciacio pasitraukė iš tarnybos. Buvęs valstijos auditorius Orville Hodge, kuris sėdėjo kalėjime už valstijos lėšų, virš milijono dolerių, išiekojimą, sako, kad jis su Powellu neturėjęs biznio reikalų.

Šį reikalą tiria iš naujo investicijų biuras ir prokuratūra. Respublikonai bando Powellio bylą išnaudoti politiniams reikams — demokratų partijai pasmerkti. Visas tų pinigų klausimas neskaniai kvepia.

KAIP BUVO NUKRYŽIUOTAS KRISTUS?

Izraelio archeologai atkasė "pirmą materialinį įrodymą"

Reuteris praneša iš Jeruzalės, kad Izraelio archeologai atkasė "pirmą materialinį" kryžiuotų įrodymą, kuris gali būti pats Kristus. Izraelio archeologai atkasė "pirmą materialinį" kryžiuotų įrodymą, kuris gali būti pats Kristus. Izraelio archeologai atkasė "pirmą materialinį" kryžiuotų įrodymą, kuris gali būti pats Kristus.

Sis nepaprastas radinys yra aprašytas Israel Exploration Journal vėliausioje laidoje. Kasinėjami senovinės Givalt Hamivtar kapinėse ir šiaurės rytus nuo Jeruzalės, viename uoloje iškalame šeimos kape buvo rasti nežinomo žmogaus skeleto palaikai. To žmogaus abidvi kojų pėdos truputį žemiau kulnų buvo iš šono perkaltos vinimis ir ta vinis tebebuvo kulnų kauluose įrūdijusi.

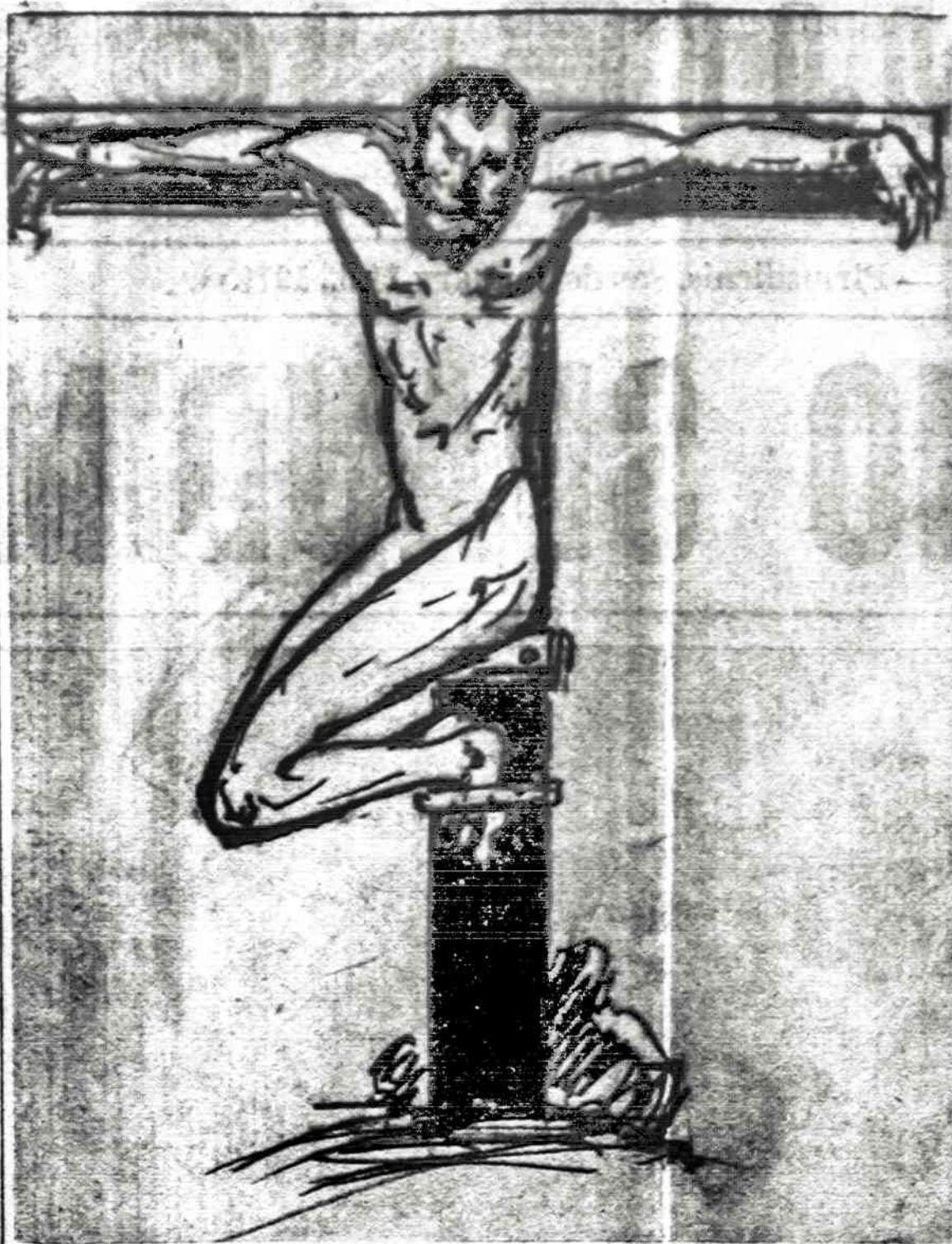
TUKSTANČIAI ŽMONIŲ PANASIAI NUKANKINTA

Nukryžiuotasis buvo vienas iš tukstančių tuo nežmonišku būdu nukankintųjų ankstyboje krikščionybės gadinėje, praneša NYT specialus korespondentas iš Jeruzalės. Jei ta vinis nebūtų užsilenkusi medyje ir būtų ištraukta, tuomet mirusiojo kūnas būtų nuimtas ir palaidotas ar pakastas, kaip ir tie tukstančiai kiti nukryžiuotųjų, nepalikdamas jokio ženklų kaip buvo numarintas.

NUKRYŽIUOTASIS BUVO NE EILINIS ŽMOGUS

Žumiausias Izraelio archeologas prof. Yigal Yadin, pargarsėjęs Khirbet Qumran uolose prie Negyvosios jūros rasti jėsenų šventraščių rėtinį tyrinėjimais, priėjo išvados, kad palaikai yra vieno iš daugybės persekiojamųjų aukų Palestinos sujudus prieš Romos okupaciją galutiniam 66 metų po Kristaus sukilimui artėjant.

Kilusios spekuliacijos, kad rastieji palaikai gali būti nukryžiuotojo Jėzaus, archeologai yra paneigiami. Nors akmenis karste dar išskaitomas žodis "Jehohanan" (Jono vardas hebraiškai), bet kiti įrašai sunykę. Anotomijos griaučių

Dail. Miko Šileikio rekonstrukcija, kaip Izraelio archeologų ir anatomų nuomone buvo nukryžiuotas žmogus Jehohanan, kurio palaikai buvo rasti prieš 2000 metų palaidoti tūlo Simono šeimos grobe.

liekanų tyrimas parodė, kad vyraus galėjo būti 24 — 28 metų amžiaus. "Man gaila, kad nebėra vilties ir nebeimtyti jokių tolimesnių galimybių šio oloje palaidoto žmogaus tapatybei nustatyti", sako prof. Yadin. Daugiau šviesos teikia tai, kad toje pačioje oloje — tame pačiame šeimos kape yra palaikai tūlo Simono, kurio antkapis įrašas teigia, kad jis buvęs šventovės (temple, sinagogos) statytojas, iš ko tenka spėti viename kape drauge su juo palaidotas nukryžiuotasis buvo ne eilinis žmogus. "Talmudo literatūra yra be gailinai plati ir komplikuota", sako Izraelio valdžios seniųjų departamentų direktorius Avraham Biran, "galbūt koks mokslininkas kada nors įstengs surasti to Simono tapatybę ir kas buvo jo giminaičiai ir jų tarpe tas nukryžiuotasis."

VIENOS UŽSILIKUSIOS VINIES LIUDIJIMAS

Dr. Nieu-Haas, rumunų kilmės antropologas ir Hebrajų universiteto anatomas, rastųjų palaikų tyrimams vadovau-

ves išaiškino tos palenktos vinies prasmę. Minėtajame žurnale jis rašo:

"Nuimant kūną nuo kryžiaus, rankas atpalaiduoti nebuvo jokio sunkumo. Bet įprastą praktiką sukomplikuavo ypatinga situacija, kad per kojas perkaltoji vinis buvo kryžiaus medyje užsilenkusi". Jis pabrėžė, kad kojų stailėjimai buvo perkirsti aštriu, beveik horizontaliniu kirviu, "beabejo aštriu įrankiu — kirviu ar kapokle kertant. Mes manome, kad kirtimas buvo padarytas, kai visos pastangos vėl ištraukti nepasisekė". Tai buvo vienišelis būdas kūnui nuo kryžiaus nuimti, o kojų pėdos su vinimis ir medžio luitu, matyti, paskui buvo nuimtos.

Dvejus metus trukusias investicijas nustatė, kad nukryžiuotajam po mirties padarius kojų amputaciją, jis buvo skubiai palaidotas sąlygomis, kurių dėl įrodymų stokos negalima nustatyti, pamėgus kurti perkeltas į akmeninį kapą, kur išbuvo nepaliekamas per 2,000 metų.

Marksizmo studijų centras Vatikane

ROMA. — Pontifikalinis Gregoriana universitetas, svarbiausias Rymo katalikybės židinys, pirmą kartą kunigų treniravimo institucija, su šiuo akademinių metų pradžia įsisteigė Marksizmo Studijų Centras, kuriame universitetus baigusieji (graduatai) seminaristai ir kunigai gauna kursų ir visas priemones reikalingas studijuoti Marksizmą.

"Mus politika neinteresuoja", sako šio centro direktorius kun. Gustav Wetter. "Mes turime reikalus su idėjomis, filosofija, sociologija ir literatūra". Marksizmo studijų centre busi studijuojamos pasaulio komunizmo kryptys. Direktoriaus Wetter, 56 metų amžiaus jėzuitas, pats yra parašęs tokias knygas kaip "Dialektinis materializmas" ir "Sovietų ideologija šiandien", abidvi išleistas New York'e anglų kalba. Centras iš pat pradžių patraukė antrą po Italijos didum amerikiečių studentų skaičių; Gregoriana universitete yra 8,000 studentų.

Kandidatai į katalikų kunigus, kaip praneša specialus NYT korespondentas, naujausiomis instrukcijomis iš Vatikano, privala studijuoti marksizmo klasiškus ir skaityti tokius autorius, kaip Ernesto Che Guevara ir Herbert Marcuse.

Šiomis dienomis jėzuitų mokslininkai rusiškai kalbėdami bu-

vo priėmę vieną sovietų diplomata, kurio vardas nei rangas nepaskelbti, ir jam mieliai aprodė visą Marksizmo Studijų Centrą, kurio skaitikloje klerikai ir kunigai skaitė Pravdą, Izvestiją, žurnalus bei laikraščius. Sovietų svečias buvo paprašytas apžiūrėti Lenino raštų leidinių, kurs pačioje Sovietų Rusijoje seniai yra išimtas iš lentynų ir nebeužrašomas, kadangi ten išnašose ir prieduose (appendices) tebeimimi senieji komunistai, kurie dabar Sovietuose yra pašalinti iš minties ir atminties, tai yra neegzistuoja. Diplomatas į tas knygas pažūrėjo ir nieko nesakydamas padėjo.

Paskui Sovietų svečias buvo nuvestas į pačią biblioteką, kur vienas kunigas jam parodė visą lentyną storų tomų, sakydamas: "Tai yra mūsų turtas; labai mažai kopijų tų knygų bėra Vakaruose".

Tie retai belikę stori tomai yra caro laikų Dūmos (Rusijos seimo) debatų stenografiniai užrašai Dumai posėdžiavus paskutiniomis mėnesiais prieš caro nuvertimą ir 1917 metų vasario mėnesio revoliuciją.

Tie rusiškai kalbantys jėzuitai ir sovietiniai laikraščiai ir

knogos yra Gregoriano universiteto Marksizmo Studijų Centro dalis.

Direktoriaus kun. Wetter bendradarbiai yra kun. Josef Macha, buvęs katalikų seminarijų inspektorius Rytų Vokietijoje ir Jono XXIII Centro Fordhamo universitete, Bronx, narys; kitas — kun. Edward Huber, kuriam sovietai leido, po įsventinimo, lankyti klases Maskvos universitete.

Sis tuo tarpu dar negausus naujojo marksizmo studijuoti centro štabas sakosi dažnai susitikęs tarptautiniuose kongresuose su komunistų mokslininkais ir su kai kuriais palaikais susirašinėjimą.

VIENO LATRO TRŪKO

Pajungtoje Rytų Europoje populiarius sekantis anekdotas:

Pakeliui konferencijoje vienos komunistų valdomos valstybės sostinėje viename lėktuve kartu skrido Brežnevas, Kadaras ir Gomulka. Staiga katastrofa! Lėktuvas nukrito ir visi gavo galą.

Klausimas: — Kuri komunistinė valstybė dėl tos nelaimės daugiausiai gedauja?

Atsakymas: — Demokratinė Vokietijai Respublikai, kadangi tame lėktuve Ulbrichto nebuvo.

Jau atspausdinta ir galima gauti knygų rinkinį

CHICAGOS LIETUVIŲ ISTORIJA

Alekso Ambrose knyga, aprašanti paskutinių 90 (1869-1959) metų Chicago lietuvių gyvenimą ir jų atliktus darbus, 664 psl. Kietas viršelias \$10.00, minkštas \$8.00. Išleido Amerikos Lietuvių Istorijos Draugija.

Knygoje aprašytas pirmas Chicago atvažiavęs lietuvis, pirmos lietuvių kolonijos, jų suorganizuotos šalpos draugijos, statytos bažnyčios, išteigti laikraščiai, kurių viso buvo 121, 41 teatro draugija, 48 pasaulietiški chorai, 9 bažnytiniai ir 314 veiklesnių žmonių biografijos. Duoti dokumentuoti katalikų, socialistų, laisvamanų ir kitų organizacijų atlikti darbai, išteigtos mokyklos, skaityklos, bankai ir kt.

Norintieji šią knygą įsigyti, prašomi parašyti čekį arba Money Orderį

AMERIKOS LIETUVIŲ ISTORIJOS DRAUGIJOS

vardu ir pasiūsti:
1739 So. HALSTED ST., CHICAGO, ILL. 60608.

SLA SUSIVIENIJIMAS LIETUVIŲ AMERIKOJE

- SLA — jau 80 metų tarnauja lietuvių visuomenėi ir išmoko daugiau kaip SEPTYNIUS MILIJONUS dolerių savo apdraus tiems nariams.
- SLA — didžiausia lietuvių fraternalinė organizacija — duoda gyvybės apdraudą ir ligos pašalpą, kuri yra pigi, nes SUSIVIENIJIMAS neieško pelno, o teikia patarnavimus savitarpinės pagalbos pagrindu.
- SLA — jau turi daugiau, kaip tris su pusę milijono dolerių kapitalą, tad jo apdrauda tikra ir saugi. Kiekvienas lietuvis čia gali gauti įvairių klasių reikalingiausias apdraudas nuo \$10.00 iki \$10,000.00.
- SLA — jaunimui duoda gerą taupomąją apdraudą "Endowment Insurance", kad jaunuolis gautų pinigų aukštojo mokslo studijoms ir gyvenimo pradžiai.
- SLA — duoda VAIKAMS ir jaunuoliams labai pigią TERM apdraudą, už \$1,000.00 apdraudus tik \$3.00 mokesčio metams.
- SLA — AKCIDENTALE APDRAUDA naudinga visokio amžiaus asmenims, rekomenduojama lietuviškų KLUBŲ ir draugijų nariams. Už \$1,000.00 akcidentalės apdraudus mokestis \$2.00 ir metus.
- SLA — kuopos yra daugumoj lietuvių kolonijū. Kreipkitės į kuopų veikėjus ir jie plačiau paaiškins apie SUSIVIENIJIMO darbus.

Gausit spausdintas informacijas, jeigu parašysit:

LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA
307 WEST 30 STREET, NEW YORK, N. Y. 10001

ASTUONIOS UŽ ASTUONIS

Naujienos yra išleidusios arba laiko savo knygyne brošiūras ir knygas įvairiais klausimais, reikalais ar naudingam pasiskaitymui. Čia yra išvardinti leidiniai, kainuoja po 1 dolerį:

Čikagietė, ĮSPŪDŽIAI KOMUNISTŲ PAVERGTŲ LIETUVŲ. Knyga yra ypatingai naudinga tiems, kurie baigia pamiršti komunistines klaidas ir melus. 95 psl.

L. Dambriūnas, LIETUVISKAS AUKLEJIMAS SEIMOJE. Būdinga kiekvienai jaunai šeimai, neatskiriama kračio dalis jaunavedžiams. Tik 35 psl., bet juose daug pasakytų.

Dr. A. J. Gussen, ATOSTOGŲ VAKARINIS VALSTIJOSE. Įdomūs turistų aprašymai su iliustracijomis, 76 psl.

Edmundas Jasiūnas, CIVILINĖ AVIACIJA JAV. Naudingos ir įdomios žinios apie tą šiuo dienų būtinybę. 32 psl.

Ksaveras Kaunas, ELĖGISKI STEPONO KOLUPAILOS NIEKINTOJAI. Poemika, 52 psl.

Dr. agr. A. Šeštokas, SŌDŲ PIEVELĖS. Pritaikyta miestų gyvenimams. 40 psl.

J. Valčiūnienė, NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS MOKYTOJO DARBO APLINKYBĖS. Naudingi pasiskaitymai visiems. 69 psl.

Vincas Žemaitis, SŌDUVŲ PRAEITIS. Trumpa archeologinė ir politinė istorinė Suvalkijos apybraiža. 140 psl.

Šios knygos yra gera šėmos knygynėlio pradžia. Jas ir kitus leidinius galima gauti Naujienose, atsilankius asmeniškai arba prisistatant piniginių orderių.

NAUJIENOS,

1739 So. HALSTED ST., CHICAGO, ILL. 60608

Pirmieji operetės "Šikšnosparnis" rėmėjai

Kaip lietuviškoji visuomenė jau buvo informuota, po 10 metų pertraukos ir poilsio, vienas iš seniausių lietuvių choras Chicagoje "Pirmyn" vėl atgijo ir visu atsidėjimu ir nauja energija ruošiasi Johann Strauss "Šikšnosparnio" operetės pastatymui.

Pirmyn chorui vėl vadovauja ilgametis vadovas, dirigentas, muzikas K. Steponavičius. Tai didelio patyrimo nepaprastos energijos ir neeilinių gabumų žmogus. Jis įrodė savo muzikinius sugebėjimus praityje ir todėl turime tvirtą pamatą tikėti, kad jis neapvils dainos ir muzikos mėgėjų ir su J. Strauss operete "Šikšnosparnis".

Kaip visi žinome, statant operas, operetes ir kitus didesnius muzikos kūrinius, neužtenka vien tik sugebėjimo, darbo, energijos ir pasišventimo, bet tam reikalingas dar ir kapitalas. Net ir pasaulinio garso operos neišsiverčia iš savo pajamų. Jų pastatymus dažniausiai remia vyriausybė, atitinkamos organizacijos ar pavieniai asmenys. Žinoma, mažesniems vesikalams, kaip operetėms, tos išlaidos yra žymiai mažesnės, bet dažniausiai ir šiuo atveju, kad ir visi išparduoti bilietai, nepadengia būtinų veikalo pastatymo išlaidų. Čia reikia dainos ir

muzikos mėgėjų finansinės paramos. Taigi ir Pirmyn Choras tos paramos tikisi, jos laukia ir iš anksto dėkoja visiems, kurie parems jo pastangas ir darbą lietuviškos kultūros bare. Todėl pirmuosius rėmėjus Pirmyn Choras ir jo vadovybė sutinka su džiaugsmu ir dėkingumu.

Štai Algirdas Mickevičius, iš profesijos chemikas, sūnus žymaus lietuvių veikėjo a. a. Juliano Mickevičiaus, "Šikšnosparnio" operetės pastatymui jau paaukojo 100 dolerių. Jis Pirmyn Chorui priklauso nuo 1933 metų, o 1938 m. su to choro gastrolėmis aplankė ir Nepriklausomą Lietuvą.

Antras, su 50 dolerių auka jau atsiliepė visiems žinomas mūsų solistas Algirdas Brazis, kuris yra dabartinis Pirmyn Choro valdybos pirmininkas ir statomoje operetėje dainuos pagrindinę rolę.

Gi trečias rėmėjas, tai Raimundas Rudauskas, Hollywood svetainės savininkas, taip pat paaukojo 50 dolerių. Be to, jis nemokamai duoda salę Pirmyn choro repeticijoms ir yra buvęs to choro narys.

Pirmyn choras ir jo vadovybė nuoširdžiai dėkoja aukotojams pirmūnams ir tikisi, kad jų pėdomis paseks ir kiti buvę ir nauji choro ir jo naujų pastangų rėmėjai. Lietuviškos vi-

An important reason for buying Bonds when you're young is for when you're old.

Someday you're going to retire. Let's hope you're ready. Let's hope that you won't be living off your children. Let's hope you'll have more to live on, and for, than Social Security. Let's hope you'll be self-sufficient, able to grow old with dignity, respected by others and able to keep your own chin up. Let's hope you're planning for tomorrow.

Regardless of the ups and downs of your other assets, you have to start with a nest egg, a kitty, something in the sock you can always depend on.

One way you can do this most painlessly is by participating in the Payroll Savings Plan where you work or the Bond-a-Month Plan where you bank.

U.S. Savings Bonds now pay 3% interest when held to maturity of 5 years, 10 months (4% the first year; thereafter 5.20% to maturity). That's the highest rate ever.

Let's not hope for a better tomorrow. Let's plan on it.

Bonds are safe. If lost, stolen, or destroyed, we replace them. What needed, they can be cashed at your bank. They may be deferred until redemption. And always remember, Bonds are a good way to save.

Take stock in America. With Higher Paying U.S. Savings Bonds.

NAUJIENOS

1739 So. Halsted Street Chicago, Ill. 60608

IR VĖL REIKIA Į YLAKIUS VAŽIUOTI

Laisvamanybė Mato Untulio pamokose ir
Muravjovo ilgesys jėzuitų laikraštyje

Liet. Enciklopedijoje rašoma, jog Matas Untulis apie 1930 metus dėl laisvamaniškos veiklos iš mokytojų atleistas. Kaip pasireiškė toji veikla, kurie faktai paskatino švietimo ministeriją imtis tokio nuosprendžio — enciklopedijai smulkiau nieko nepasako. Iš laisvamaniškosios veiklos tepaminėtas tik vienas darbas — „Nuo Perkūno iki Bazilikos“, bet ir tas vadinamas viena iš rimčiausių laisvamanių istorinių apžvalgų. Vadinasi, M. Untulis ir į laisvamaniškąją veiklą, į laisvamaniškąjį darbą ne pliuskagalviškai žiūrėjo, bet rimtai šią problemą išstudijavo. Prieš Pirmąjį karą Amerikoje buvo daug išleista laisvamaniškos literatūros. Labai mėgiami buvo Liepuko (Kosto Stikliaus) kunigus pašiepia eilių rinkinėlai, kaip „Kirpikai“ ir panašūs. Bet kai šandien į juos žvelgiama, tai labai pasenusiom seniom juos tegalima pavadinti. Mato Untulio laisvamaniškos veiklos prie minėtojo Liepuko ar panašių autorių negalima nė mėginti gretinti. Tokia išvada darytina ir iš Liet. Enciklopedijos „Nuo Perkūno iki Bazilikos“ aptarimo.

„Nuo Perkūno iki Bazilikos“ išspausdinta 1938 metais. Tai jau gerokai buvo praėję metų, kai M. Untulis buvo iš mokytojų atleistas. Vadinasi, tas jo veiklas, paruoštas kartu su Laisvūnu, jau neturėjo įtakos kai buvo sprendžiamas klausimas, ar M. U. gali būti mokytojas, ar reikia jį atleisti. Šiek tiek M. Untulio laisvamaniškosios veiklos pateikia Jonas Šimkus, jau anksčiau minėtojo autobiografijoje, „Tarybų Lietuvos Rašytojų“ knygoje.

Palangoje mokytojaudamas M. Untulis pavartojo kalbos mokymui tokias sakinius: „Eina žvagnis per bažnyčią, nori kunigas būti“, — ir pamokoje aiškines, jog toks sakinyas geras,

nes žvagnis panorėjęs kunigausti gali tai įvykdyti, tad tokiame sakinyje tinka vardininko linksnis; — bet — kai ožys eina per bažnyčią jau reikia sakyti „Eina ožys per bažnyčią, nori kunigu būti“, vadinasi, vartotinas įnagininko linksnis, nes ožys, kad ir kaip kunigo sutanos trokšdamas, jos neįgys.

Nuo tų laikų, kai šitaip Matas Untulis moksleivius lietuvių kalbos mokė ir nuo šių laikų, kai „Laiškų Lietuviams“ redaktorius Juozas Vaišnys, S. J., visuomenę šviečia, praėjo daug metų. Tačiau esama tam tikro panašumo. Štai, kai minimas jėzuitų žurnalo redaktorius pasigedo Muravjovo, tai Naujienos atsiliepė vedamuoju, o Draugas iš tokio „Laiškų Lietuviams“ redaktoriaus rašto pasiūlypatavo „Spygliuose ir Dygliuose“.

Praėjusių Kalėdų laikotarpyje išleistame „Laiškų Lietuviams“ numeryje vėl grįžtama prie Muravjovo temos. Rašo jau nebe pats to „Vivos plango“ autorius, bet visa redakcija, kurioj be Juozo Vaišnio, S. J., nariais yra Danute Bindokienė, prof. Petras Jonikas (kalbos skyriaus patarėjas), Eglė Juodvalkytė, Vytautas Kasnūnas, Vaclovas Kleiza, Nijolė Užubalienė. Redakcija, skaidrindama „Vivos plango“ autorių, sako, jog Muravjovo pavarde buvusi pavartota „stilistiniai sumetimais“.

Grįžtant prie M. Untulio temos, galėtume daryti ir tokią išvadą, jog ir tasai mokytojas „oži per bažnyčią vedė“ tik stilistiniai sumetimais, kad mokiniai geriau įsisaugonintų, geriau atsimintų kur vardininkas, kur įnagininkas vartotinas. Tačiau Palangoje greitai pasigirdusio šnekos, jog naujasis direktorius nedoras žmogus, prieš Dievą burnojęs, noris ožį į bažnyčią atvesti ir kt. Pakaltintas bedievybe ir laisvamanybe, nes vėliau, po Žemaitės apysakos

„Kunigo naudą vėlniai gauda“ klasėje skaitymo, ir mokyklų vizitatorius Kasakaitis tardęs mokinius, ar jie girdėję direktoriaus bedievybės pamoką. O tas skaitymas, kaip Jonas Šimkus rašo, buvęs taip nuotaikingas, kad visi juokėsi, žiopli nebesukabindami.

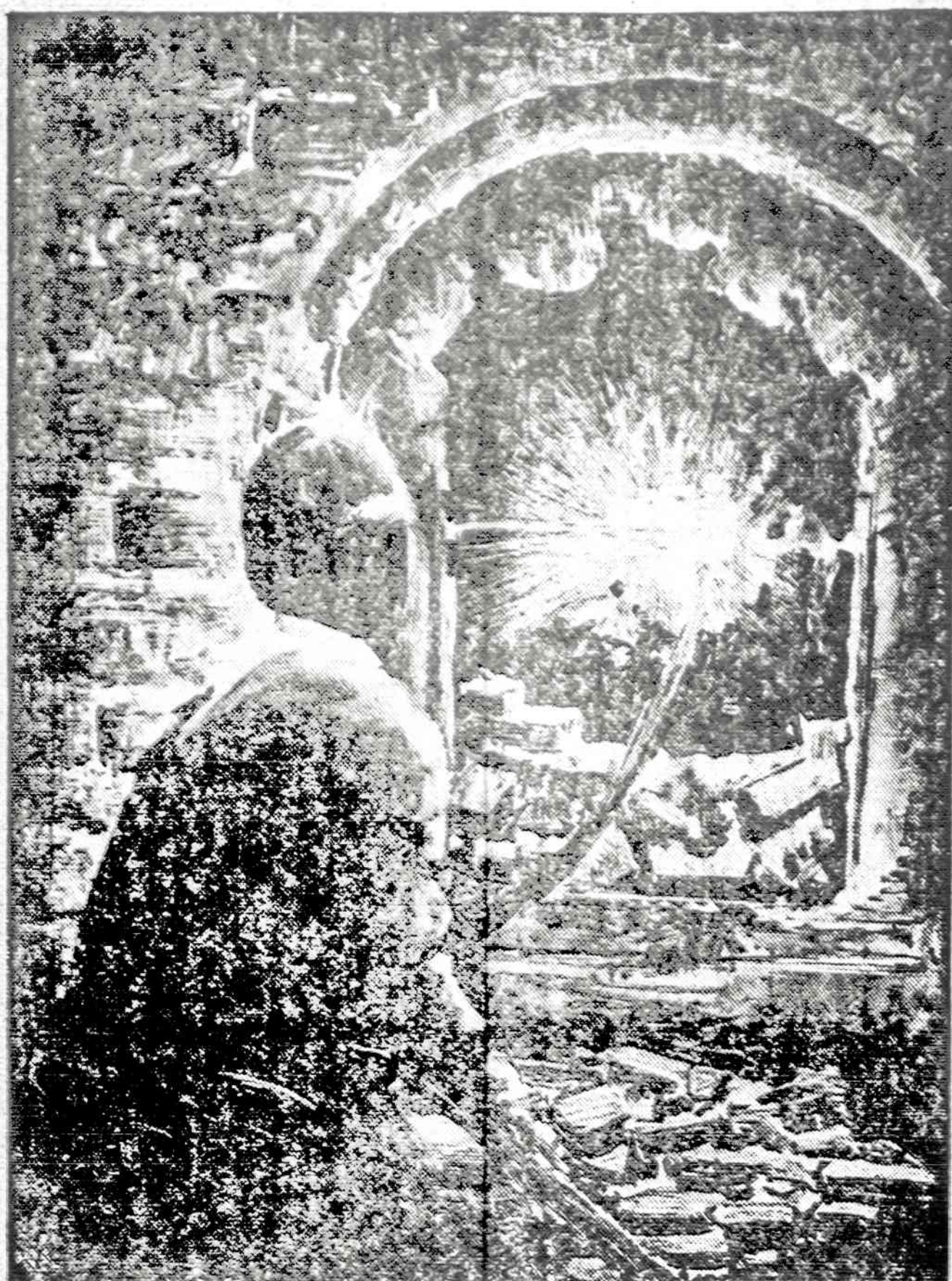
Julijonas Lindė-Dobilas
ir Matas Untulis

Prieš keletą metų Naujienose rašydamas apie Matą Untulį kai kuriais požūriais tariu esant panašių charakterio bruožų tarp šių dviejų pedagogų — kunigo Julijono Lindės-Dobilas ir Mato Untulio. Kai kurie sakiniai pasikartos iš ano straipsnio.

Ylakiuose Matas Untulis vid. mokyklos ketvirtos klasės mokiniams, kol buvo direktorium, dėstė lietuvių kalbą, istoriją ir visuomenės mokslą. Jo pamokos būdavo visos vienos: Jose būdavo lietuvių kalbos, istorijos ir visuomenės mokslo. Dažnai mokiniams pasakodavo, jog menka nauda išmokyti datas, kada ir kuris karas prasidėjo bei pasibaigė, nes datos labai lengvai pamirštamos. Vis ragindavo skaityti knygas. Žemaitės raštų knygutes, dar prieškariniais laikais išleistas, atnešdavo į klasę ir mokiniams padalydavo. Ypač mėgdavo aiškinti, kokios idėjos, koks grožis Fausto, Žydes ir kitose operose. Jis buvo organizatorius 1927 metais ylakiškių moksleivių ekskursijos į Rygą, kur daugelis pirmą kartą pamatė operos ir baleto vaidinimus. (Tenka pasakyti, kad išvyka į Latvijos sostinę, o ne į Kauną, buvo vien piniginių skaičiavimų. Nuo Ylakių Rygą arčiau negu Kaunas, kelionė pigesnė).

Daugiausia laiko M. Untulio pamokose praeidavo bekalbant apie „kalbos faktus“, o tokiais jis vadindavo retus žmonių išsireiškimus, patarles, priežodžius. Vis praeidavo bekalbant apie „kalbos faktus“, o tokiais jis vadindavo retus žmonių išsireiškimus, patarles, priežodžius.

Daugiausia laiko M. Untulio pamokose praeidavo bekalbant apie „kalbos faktus“, o tokiais jis vadindavo retus žmonių išsireiškimus, patarles, priežodžius.

Geležies liejyklose nemaloniausias darbas yra prie kokso krosnių, kur temperatūra netoli krosnies siekia 1800 laipsnių.

džius. Vis praeidavo mokinių paaiškinti, pakabinti, kaip žmonės taria, kirčiuoja vieną ar kitą jo jau žinomą žodį. Čia dar kartą įterpiu asmeniškumą. Man Untulis yra aiškiai, kitų mokinių akivaizdoje, pasakęs: „Iš tavęs nieko gero nesitikiu“. Ir štai dėl ko: „Per daug arti prie Ylakių miestelio gyvenate, jau smiesionėje“. Bet kai to pat kaimo gale gyvenusios Garbenių šeimos mairis, klasės draugas, Vladas Garbenis (dabar Čikagoje gyvenantis direktoriaus Untulio pamoka, atnešė naują sakini, tai tas sakinyas buvo per kelias pamokas nagrinėjamas, aiškinant, kiek jis žemaitiškas ir lietuviškas. O tas sakinyas, ar patarlė buvo: „Eina, kaip šuo per ublades“.

Daugelis mokinių nebuvome tokios patarlės ar priežodžio girdėję, bet ir Untulį tai uždegė kažkokia pasitenkinimo ugnele, jis jautėsi „lyg geležėlė radęs“. Kas ta „ublade“, žodys dabar aiškina. Tai esąs trobesys, kur yra duonkepė krosnis arba kur taisomas jovalas gyvuliams. Mes, ketvirtos klasės mokiniai, Untulio buvome mokomi tokių dalykų, kuriuos jis suprato esant reikalo mokyti, o ne ką paliepė švietimo ministerija.

Ir Panevėžio gimnazijos direktorius kun. Julijonas Lindė-Dobilas, kiek žinoma, pamokose nesilaikydavo mokykloms nustatytos programos, bet aiškindavo tai, kas jo supratimui būtinai reikalinga.

Nuo 1910 m. kun. Lindė gyveno arba svečiavosi keletą metų pas kun. A. Juozapavičių. Kai pabaigė romaną „Blūdas“, kuriam socialistas pavaizduotas ne pagal tuometines kunigų nuotalkas, ilgiau jis Varniuose nebegalėjo būti, nes labai buvo suerzinti kunigai. Išsikėlė į Alūkštą.

Neprisklausomybės laikais kun. Lindė buvo laimingesnis, negu Untulis. Jis pamokose nesilaikė švietimo ministerijos programos, bet į tai niekas nekreipė dėmesio, nes jis kunigas (nors dar stiprus vyras būdamas mišų nebelaikė).

Enciklopedija sako, jog Lindė buvo pedagogas — humanistinės kultūros pionierius, eš organiškos sintezės keliu. Laikeši pažįstos ir žmogų, kad jam negalima primesti svetimų pradų. Reikia leisti laisvai augti, tik skatinant gyventi pilnutinį gyvenimą. Humanistinė kultūra Lindė užkrėsdavo ir savo mokinius, su kuriais palaikydavo nuostabių santykių.

Šitoks J. Lindės ir M. Untu-

lio požūris, jog pamokos turi būti vedamos ne pagal nustatytą programą, bet pagal jų, mokytojų, supratą dėsytinų dalykų naudą, jų vieno ir kito mokiniams aiškintas grožio supratimas, būdinimas į humanizmą — yra pagrindas išvadai, jog šie pedagogai turėjo kai kurių panašių arba bendrų charakterio bruožų.

Matas Untulis laisvamaniškas, jo pamokų vedimas išsiskyrė reakcija ir skundus ministerijoje. Keliasdešimt metų jau pralinkus, mokytojo Jurgio Košio biografą „Darbininkė“ tą reakciją dar labiau sutirštino, zakristijono pagalba Matą Untulį komunistu „pakrikštijo“.

Apie Matą Untulį tuo tarpu ir baigiama. Skaitytojas gal pastebės skirtumą: L. Enciklopedija sako, jog Matas Untulis nužudytas 1956 m., o „Gimtojo

Madariaga tebeginia
Pabaltijo valstybes

Dr. Albertas Gerutis Baltų Draugijos Vokietijoje periodiniame leidinyje „Mitteilungen aus baltischen Leben“ Nr. 3 1970 straipsnyje „S. de Madariaga apie Baltus“ rašo:

1970 metų spalio 11 d. Salvador de Madariaga laikraštyje „Neue Zürcher Zeitung“ parašė straipsnį antrašte „Dvidešimt penkeri metai Jungtinėms Tautoms“. Straipsnyje sovietų vadovybei prikišamas nenuoširdumas ir žodžio laužymas dar Jungtines Tautas tebesteigiant. Autorius primena skaitytojams, kad Sovietų Sąjunga savo laiku dėl agresijos prieš Suomiją buvo iš Tautų Sąjungos pašalinta. Net Jungtines Tautas tebesteigiant ir jau įsteigus Sovietų Sąjungą padarė visą eilę tarptautinių nusikaltimų. Dėl užmetimo, kad Vokietija buvo nacionalsocialistiška, autorius atkerta:

„Taip, žinoma. Tačiau turime atminti, kad nacių režimas buvo nuverstas ir kad po Hitlerio mes matėme Adenauerį, Erhardą, Kiesingerį ir Brandtą. Tačiau Rusija, kuri pati UNO

krašto“ autorius, — jog 1952 m. Tuo pačiu įsibėgėjimu dar į Ylakis važiuosime. Kitame

straipsnyje pagerbsime kitą ylakiškių pažiūrą — vaistininę, visuomenininką Kazimierą Mažoną.

(Jungt. Tautų) čarterį pasirašė, pasiliko ta pati Stalino ir Molotovo Rusija ir jos režimas tas pats tebėra. Chruščiovas paėmė Budapeštą, Brežnevas paėmė Pragę lygiai kaip kad Stalinas paėmė Baltijos valstybes, Lenkiją ir visus vadinamuosius satelitus. Neįmanoma išvengti išvados, kad UNO (JTO) negali tikėtis kada nors laimėsianti pasaulio pritarimą, kadangi ta pasaulio dalis, kuri myli laisvę, taiką ir teisingumą, niekada nepasitiks Rusijai, kol ši šalis gyvena diktatūros režime, kurs su jokiais pagrindiniais moralės dėsniais nesiskaito“.

Dr. Gerutis apgailestaudamas praneša, kad šis kilnis ispanas „aplinkybių verčiamas“ pasitraukias iš Neue Zürcher Zeitung bendradarbių. Madariaga jau yra 84 metų amžiaus ir daug metų gyvena tremtyje. Madariaga rašytojas, diplomatas ir liberalas politikas tame įtakingame šveicarų laikraštyje per 20 metų kiekvieną mėnesį rašė po straipsnį, talentingai pavaizduodamas pasaulinius įvykius, smerkdamas diktatūras, agresiją ir neilistamai keldamas aiškintą sunkųjį tarptautinį nusikaltimą, kokį Sovietų Rusija padarė sulaužydama iškilmingai pasirašytas sutartis ir pavergdama nepriklausomas laisvas Pabaltijo tautas.

„NAUJIENOS“ KIEKVIENO
DARBO ŽMOGAUS
DRAUGAS IR BIČTULIS

DĖDĖS ŠERNO GYVENIMO BRUOŽAI
YRA GERIAUSIA DOVANA

Vyresnieji Amerikos lietuviai Juozą Adomaitį - Dėdę Šerną asmeniškai pažino, skaitė jo straipsnius, knygas ir klausėsi jo paskaitų. Dabar jie gali paskaityti gražiai surašytą Dėdės Šerno gyvenimą. Jiems bus įdomu prisiminti senus laikus ir pasiskaityti gražių istorijų. Naujai atvykęs lietuviai galėtų žiemos pasiskaitymams nupirkti Antano Rūko parašytą Vienišo Žmogaus Gyvenimą - Dėdės Šerno gyvenimo bruožus. Jie pradžiugins kiekvieną, kas jį atsimena ir pažinojo, o naujesiems ateiviams, jaunimui, rašytojo A. Rūko lengvas, vaizdus gražia literatūrine forma pasakojimas duos progos susipažinti su mūsų pirmųjų išveičių šviešulių gyvenimu ir jų kieta, ideologine veikla.

Antanas Rūkas, VIENIŠO ŽMOGAUS GYVENIMAS, Juozo Adomaičio - Šerno gyvenimo bruožai. Išleido Amerikos Lietuvių Istorijos Draugija, Chicago, 1962 m. 206 psl., kaina 2 dol.

GAUNAMA „NAUJIEŲ“ ADMINISTRACIJOJE

KNYGOS VAIKAMS IR JAUNIMUI

— Sek pasaką, mamytė,
Apie senus laikus,
Kai aityrai ir laumės
Skrajojo po laukus...
S. Petersonienė

Poezija ir pasakos yra vaikų mėgstami ne mažiau kaip žaidimai ar kūrystimai. Naujienose galima gauti šių perliū ir žemčiūgų mūsų mažiesiems bei jaunimui:

1. N. Butkienė, VELYKU PASAKOS, 32 psl., telpa 6 pasakos ir DVY-NUKĖS, 34 psl. su 8 apsakymėliais iš vaikų pasaulio. Abi gausiai iliustruotos, spalvotais viršeliais, kainuoja po 1 dol.

2. Vanda Frankienė-Vaitkevičienė, ŠOKOLADINIS KIŠKELIS, pasaka mažiesiems. Jūratės Eidukaitės iliustruota. Didelio formato, 24 psl., gražus leidinys. \$1.50.

3. A. Giedrius, MURKLYS, 24 apsakaitės vaikams. Dail. V. Siman-kevičiaus iliustruota, 130 psl., \$1.80.

4. Stasė Vanagaitė - Petersonienė, LAUMĖ DAUMĖ. 17 eilėraščių, kaip pasakų, apie paslaptingąsias laumes Tėvų Žemėje. Labai gražus leidinys, didelio formato, kietais viršeliais, gausiai dail. J. Kiburo iliustruota, 64 psl., kaina 5 dol.

5. Maironis, JAUNOJI LIETUVA, poema. 118 psl., \$1.00.

6. Tyruolis, TEN, KUR NEMUNAS BANGUOJA. Skaitymai, gramatika, tėvynės pažinimas, dainos. Gausiai iliustruota, kietais viršeliais, 217 psl. Labai tinkama vaikams, kur nėra liuanistinių mokyklų. \$3.00.

7. Juozas Švaistas, SAUNUS PENKETUKAS, apyskaitės, kaip pasakos vaikams iš jų gyvenimo, svajonių ir žygių. Iliustruota dail. Z. Sodeikienės. Didelio formato, kietais viršeliais, puikus 77 psl. leidinys. \$3.00.

8. Jonas Valaitis, SENOVĖS LIETUVIŲ DIEVAI, mitologijos posmai. Iliuoti padavimai, legendos ir pasakos — kaip senovės lietuviai ir žemaičiai bendravo su savo dievais, 54 psl., \$1.00.

Vaikai mėgsta ir nori skaityti. Dėlto iš pat mažens yra daug lengviau juos įpratinti lietuviškai skaityti ir mylėti lietuvišką knygą. Jei tėvai išbalansuoti vaikams perkamas dovanas — pusę knygu, pusę žaislų — lietuviško auklėjimo rodyklė staiga pakiltų aukštin.

NAUJIENOS,

1739 So. HALSTED ST., CHICAGO, ILL. 60608.

Jau išėjo seniai laukta

Juozės Vaičiūnienės knyga

TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENČIŲ TAKAIS

100 didelio formato psl., daug paveikslų. Kaina \$2.00. Persiuntimui paštu reikia pridėti 25 c. egzemplioriui.

Ansambliai, chorai, grupės, užsakiusios 10 ar daugiau egzempliorių, nemoka pašto persiuntimo išlaidų.

Knygą galima gauti Naujienose arba pasiunčiant čekį ar Money orderį tokiu adresu:

NAUJIENOS,

1739 S. Halsted St., Chicago, Ill. 60608

Raginkite savo apylinkę
augti - taupykite!

Pas mus taupomi jūsų pinigai atlieka du didelius darbus. Pirmas, jie padeda Jums pasiekti asmeniškų jūsų užsimojimus. Antras, jie padeda sukurti geresnę apylinkę bendruomenę ir parūpina fondus namams įsigyti. Taupykite dabar. Santaupos, padėtos prieš 10 mėnesio dieną, neša nuostabių nuo mėnesio pirmos.

6% PER ANNUM
ON SAVINGS CERTIFICATES
OF \$5,000. OR MORE,
2 YEAR MATURITY

5% UNIVEST TAUPYMO
SĄSKAITOMS

Taupymo indėliai
Aprausti iki \$20,000.

UNIVERSAL

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

1800 So. Halsted St

Chicago, Ill. 60608

VIENA STIPRIAUSIŲ BENDROVIŲ, TURINTI DIDELES ATSARGAS

Įsteigta 1923 metais

Tel. 421-3070

Įstaigos pietuose kietas automobiliams pastatyti

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Published Daily Except Sunday by The Lithuanian News Pub. Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608. Telephone MA 1-4100

SECOND CLASS POSTAGE PAID AT CHICAGO, ILLINOIS

Subscription Rates:	
in Chicago \$20.00 per year, \$11.00 per six months, \$6.00 per 3 months. In other USA localities \$18.00 per year, \$10.00 per six months, \$5.00 per three months; Canada \$20.00 per year; other countries \$21.00 per year.	
10 cents per copy, 10 c. on Saturday	
Dienraščio kainos:	
Chicagoje ir priemiestiuose	
metams	\$20.00
pusei metų	\$11.00
trims mėnesiams	\$6.00
viename mėnesiui	\$2.00
Kitoje JAV vietoje:	
metams	\$18.00
pusei metų	\$10.00

NAUJIENŲ ofisas atidarus kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 9 val. ryto iki 5 val. vakaro. Šeštadieniais — iki 12 val.

Kremliaus pamainų kaita

ATEINA TREČIOJI KARTA

(Tęsinys)

Priešas No. 1

Antrą sykį vienos kartos amžiuje istorija renkasi Ameriką mirtinos kovos teisę tarp diktatūrų: pirma tarp komunistinės ir fašistinės diktatūros (SSRS ir Vokietijos), o dabar tarp pačių komunistinių diktatūrų (SSRS ir Kinijos). Pirmuoju atveju JAV pasirinko "mažesnę, blogę", bet kas gali nustatyti

"mažesnę, blogę" dabartinės sąlygos?

Nors Kinija paskelbė savo oficialią politiką kovą "dviem frontais" — prieš "amerikinį imperializmą ir sovietinį revizionizmą", bet šiandien Kinija priešų No. 1 laiko SSRS vadovybę. Ir visiškai suprantama. Tarp JAV ir Kinijos nėra nei valstybių sienų, nei teritorinių ginčų, o tarp Kinijos ir SSRS galimas karas, gal net neišvengiamas, dėl bu-

kalėjimą, kuriame praleido devynis metus ir du mėnesius". (Vilnius, 1971 m. sausio 8 d. 2 psl.).

Jeigu D. Roda taip jau gerai tą Marcinkevičių pažino, tai jis galėjo pasakyti, už ką gi tas "tarybinis" rašytojas buvo patekęs į kalėjimą. Marcinkevičiaus nepažįstantieji galės pamanyti, kad jis kalėjimą pateko už arklų vogimą, vekselių falsifikaciją ar kokį kitokį nusikaltimą. Nusikaltimas turėjo būti didelis, jeigu jis buvo pralaukęs kalėjime net devynis metus ir du mėnesius.

Roda to nepadarė, užtat mes čia priminsime. Jonas Marcinkevičius, susižavėjęs Radviliškio apylinkėse vykusiomis lietuvių kovomis su bermontininkais, įstojo į naują besiorganizuojančią Lietuvos kariuomenę savanoriu. Jis buvo raštingas, baigęs keturias klases, tai pateko į kuopos raštinę. Marcinkevičiui, kaip ir kiekvienam miesčioniui, pritrūko pinigų. Jis pradėjo ieškoti kitų pajamų. Jis tuojau susiuostė su lenkais ir pradėjo teikti jiems žinias apie Lietuvos kariuomenę. Už šias žinias jis gaudavo pinigų. Tai buvo šnipinėjimas, gintinio savo krašto išdavimas. Marcinkevičius pajuto, kad policija pradėjo jį sekti. Jis pabėgo iš Lietuvos kariuomenės, bet buvo sučiuptas ir atiduotas teismui. Teismas nagrinėjo jo bylą ir, kaip šnipą, nuteisė sušaudyti. Kaip nepilnamečiui, mirties bausmė buvo pakeista kalėjimu iki mirties. Bet praėjus dešimtmėčiui, nuotalkos pasikėlė. Buvo amnestuoti kiti lenkai, kovojusieji prieš Lietuvos nepriklausomybę, nuo bausmės buvo atleistas ir Jonas Marcinkevičius.

Rašyti Marcinkevičius pramoko Kauno sunkiųjų darbų kalėjime. Ten jis įsimylėjo ir nuteistą lenkaitę. Tai kalinei jis rašinėjo laiškus, atverdams jai savo "dušią". Kartais jai eidavo po kelis laiškus į dieną. Iš tos didelės meilės išaugo "Benjaminas Kordušas", kurio pagrindą padėti mylimosios artimieji. Garbės jausmą turintis žmogus taip būtų nedaręs, Marcinkevičius tai padarė. Kalėjime jis turėjo progos susitikti su buvusiu kunigu Adomausku, P. Glovackiu ir kitais komunistų vadais, bet arčiau jų pažinti nenorėjo, nes juos skaitė svetimos valstybės agentais.

Ko nepadarė Adomauskas su Glovackiu, tai padarė Cvirka su Venclova. Jiedu įtraukė Marcinkevičių į sovietinio imperializmo tinklą ir padarė jį rusų šnipu. Karo metu jis buvo pabėgęs į Rusiją, gyveno Saratove ir Kazanėje, o vėliau grįžo į Lietuvą sovietų vyresnio leitenanto uniformoje.

Jonas Marcinkevičius buvo lenkų šnipas, o vėliau šnipinėjo rusams. Dabar rusams dirbantieji Lietuvos komunistai bando svetimos valstybės šnipą paskelbti Lietuvos rašytoju.

visių Kinijos teritorijų (Amuras, Ussuris, Mongolija, dalis sovietinio Turkestano).

Septyniadešimtųjų metų pabaigoje kinų branduolinis ir raketinis arsenalas bus taip pildytas, kad įgalins Kiniją pradėti karą Toluimosiuose Rytuose paprastaisiais ginklais, nesibijant sovietų atsiesiamojam smūgio branduoliniais ginklais. Tada visiškai gali atsikartoti 1904—1905 metų rusų-japonų karo istorija, kai pralaimėjimas Toluimosiuose Rytuose sukėlė revoliuciją Rusijoje, privertusią carą paskelbti 1905 m. spalio 17 d. manifestą apie laisves. Numatydams tokį karą su Kinija galint įvykti, Kremlius ieško sąjungos su JAV, darydamas nuolaidas Ramiojo vandenyno ir Pietų Azijos rajonų įtakos sfere Kinijos sąskaita.

Keturios opios problemos

Dar keturios problemos įgis didėjančią reikšmę Sovietų Sąjungai septyniadešimtaisiais metais:

1. rytų Europos komunistinių valstybių priešinimasis padėdies;
2. augus prieštaravimai tarp Maskvos ir Kinijos dėl hegemonijos tarptautiniame komunizmo sąjūdyje;
3. kova tiek prieš Vakarus, tiek prieš Kiniją dėl politinės įtakos "trečiojo pasaulio" kraštuose (ypač arabų Rytuose) ir dėl strateginės įtakos jūrose, skalausiančiose tuos kraštus;
4. Vokietijos problemos.

Kremliaus tolimų distancijų politikoje svarbią vietą užims sovietinis Vokietijos problemos sprendimo variantas. Vakarų vyriausybės paprastai galvoja konjungtūriškai, nuo rinkimų iki rinkimų, bolševizmas savo politiką planuoja ištisiais periodais ir net epochomis. Jis numato, kad po tam tikro laiko užvandeninėti Amerika ir saloje gyventi Anglija arba išsivystyti Vokietijos, palikdamas simboliškai dalinai, arba negins Vokietijos (Berlyno) bijodamos rizikuoti atominiu karu.

Vokietijos "suvienijimas"

Ir štai tada į atsiradusį vakuumą "Vokietijų suvienijimo" šūkiu klistels "savanoriškos Rytų Vokietijos komunistų dilkizijos", remiamos "tarptautinių brigadų" su sovietų komunistais priekyje. Jei bundeswehras pasirodys stipresnis už "savanorius", tai į pagalbą jiems ateis Sovietų Sąjunga, kuri iš anksto numatyta yra apsidraudusi savo teise imtis intervencijos Vokietijoje pagal "priešiškių valstybių" nuostatą Jungtinių Tautų organizacijoje. Vienintelė kliūtis šitokiam

Vokietijos suvienijimui būtų, jei Vokietijos Federacinė Respublika turėtų branduolinį ginklą, bet Sovietų Sąjunga, ir vėl už akių užbėgdama, sudarė su JAV sutartį neplatinti branduolinių ginklų, su aiškiu tikslu laikyti Vokietiją malonėje ar nemalonėje. Rusų jaunūmenė nuolat ir metodiškai auklėjama nekęsti Vakarų Vokietijos, kaip "revanšistų, militaristų ir neonacistų krašto". Tos propagandos tikslas sukurti psichologinį "casus belli", turėšančiam patarauti komunistiškam Vokietijos suvienijimui.

Maskvoje puikiai suprantama, kad jei kada Vokietijoje iškils naujas Hitleris, tai būten, dėl sovietų politikos įamžinti Vokietijos padalinimą. Todėl Kremlius pasistengs užbėgti tam už akių, atlikdamas komunistinį Vokietijos suvienijimą.

Optimizmas beviltskas

Vakariečių "evoliucijos teorijos" apie Sovietų Sąjungą pagrindinis trūkumas yra tas, kad Vakarai apie bolševizmą galvoja racionalinėmis ir utilitarinėmis kategorijomis. Bolševizmui priskiria ypatybes, kurių jis neturi, ir ketinimus, kurie jam visai nė galvoje. Nenorima tikėti bolševikus galint elgtis tokiu būdu, kuris prieštarauja vakariečio sveikam protui. Bolševizmo vidujinis irracionalinis pasaulis kaip buvo, tai ir tebėra neatspėta mįslė. Nušvinta akys ir prasiblaivo galvos, tik tada, kada Maskva padaro eilinį Vakarų akimis žiūrint, irracionalų žygį, kaip antai, raketinę avantiūrą Kuboje arba intervenciją Čekoslovakijoje. O tiesą sakant, tik tokiais išsišokimais ir reiškesi tikroji bolševizmo prigimtis.

Bet dalykas išsišokimais nesisąbs. Bolševizmas sąmoningai ir sistemingai ruošia trečiąją kartą sprendžiamąją dvikoval. Labai aiškiai ir vaizdžiai apie tai kalbėjo 1969 m. balandžio 22 d. Kremliuje viso politbiuro akivaizdoje SSKP CK sekretorius I. V. Kapitanovas pranešime, skirtame Leninio 99 gimtadieniui minėti. Jis pareiškė:

"Partijai labai rūpi priaugančiosios kartos auklėjimas, kuriai tenka tęsti ir pabaiginti savo tėvų ir vyresniųjų brolių revoliucines kovas tradicijas. ...Mūsų partija buvo ir pasilik iš tikrą Lenino įsakymų daryti "viską, kas įmanoma, viename krašte su tikslu išugdyti, palaikyti, skatinti revoliucijas visuose kraštuose" (Aplodismentai). (Leninas, Pilnas raštų rinkinys, 37 t., 304 ps.). ("Pravda", 2 ps. 1969 m. 4. 23).

Šitą citatą dar sykį atkartojė Brežnevas tarptautiniame komunistų pasitarime.

Tokiu būdu ir tarptautinės po-

Pia Lindstrom, garsios filmo aktorės Ingrid Bergman dukterė, dirba kaip televizijos reporterė. Čia ji matoma vieno gaisro New Yorke filmavimo metu.

litikos atžvilgiu trečioji karta vykdydys ir, kaip pasakė Kapitonas, stengsis "padauginti savo tėvų ir vyresniųjų brolių revoliucines kovas tradicijas".

Kaip ankščiau sakytą, vadovavimo ir bendrosios Kremliaus politikos perėmimas gali būti laiduotas su sąlyga, kad valdžia iš vienos rankų į kitas perina normaliai. Tačiau septyniadešimtuosiuose metuose Sovietų Sąjungoje gali pasitaikyti ir kitų variantų: gali pasirodyti rusų Dubčekas (evoliucinis perversmas), gali iškilti rusų Napoleonas (karinis perversmas) arba revoliucija (politinis perversmas). Yra argumentų už ir prieš šiuos variantus.

Kai kurių optimistų akimis žiūrint, ši prognozė apie trečiosios kartos išvaizdą ir veiksmą gali atrodyti liūdnoka. Reikia apgailestauti, kad bolševizmo istorija neįkvėpia optimizmo. Kiekvieną kartą tragedija vykdo ne dėl perversmino, bet dėl leninizmo ir bolševizmo galimybių maštabo nepakankamo vertinimo. Būtų nauja tragedija tikėti, kad bolševizmas galėtų pakeisti visą savo prigimtį.

Net ir Kremliuje tikima, kad Sovietų Sąjungoje veikiau gali įvykti revoliucija, negu bolševizmo pasikeitimas. SSKP organas žurnalas "Kommunist" su višišku pritarimu cituoja Lenino draugą — priešą, seną marksistą Potresovą: "De pagrindo viltis, kad bolševizmas galima šūkavimu padailinti. Bolševizmas tuo ir būdingas, kad niekada šūkavimas jo nepalėnė. Jį galima suvaldyti, o sulenkinti — ne". (No. 15, 86 ps. 1967 m.). Taip ir yra iš tikrųjų.

(Pabaiga)

HENRIKAS TOMAS - TAMASAUŠKAS

LIEITUISKASIS PAMARYS

Mokyklos Pakalnės apskrityje

43

1936 metų gegužės mėnesį pagalbinio mokytoju į Gobėnus buvo paskirtas jaunas mokytojas Ernestas Šnabelis. Apie tai jis yra parašęs atsiminimus, kur jis rašo:

"Gimiau 1914 metais, Tilžės mieste. Ten prabėgo ir mano vaikystė Vasaros atostogas praleisdavau Klaipėdos krašte, tuomet jau priklausančiam Lietuvai. Daug kartų esu lankęsis Neringoje, užmario žvejų kaimuose Nidoje, Juodkrantėje, Rasytėje, Pirkopėje.

Baigęs mokytojų seminariją, 1936 metais buvau paskirtas mokytoju pavaduotoju į Gobėnus. Deja, aš nežinojau kur tie Gobėnai yra. Negalėjau jų rasti ir žemėlapyje. Tuo metu jau buvau susižavėjęs, mano sužadėtinė su jos tėvais gyveno Gastuose, todėl dviračiu iš Tilžės nuvažiuavau pas juos į Gastus. Bet jie irgi nežinojo, kur tie Gobėnai randasi. Teiravaus pašto įstaigoje ir ten paaiškėjo, kad Gobėnai yra prie Skaisgirių, 5 kilometrų atstu nuo Skaisgirių, prie kelio į Jsrutį ir priklauso Didžiųjų Ožnugarių pašto rajonui. Surinkęs tas žinias, pakviečiau savo sužadėtinę vykti dviračiais į Gobėnus ir apžiūrėti mano būsimą darbotvietę, Gobėnų mokyklą. Kelio į ten išilgai buvo 31 kilometras, taigi ir abu galu susidaro 62 kilometrai kelio.

Išsileidę iš Gastų į kelionę, mes patraukėme per Palnės (Wilhelmsbruch) girią. Čia apylinkės buvo labai žavios, bet iš girios išvažiavus aplinka darėsi nuobodžiai monotoniška. Dūrpungų miškų dirvožemį čia pakeitė smėlynai ir priemolios dirvos. Pakelėje matėsi išdirbtos dirvos, apodintos bulvėmis. Kelias buvo

lygus, nes net ir nežymūs kalneliai kelią tiesiant būdavo prakasti, kad molėtame dirvožemio arklams nereikėtų kamuotis šlapiu metu betempiant sunkius ūkininkų vežimus.

Artėjant prie Skaisgirių, pravažiavome pro Dėmenų mokyklą, kurios sodyba buvo romantiškai prisigludusi nemažai miško pakraštyje. O gal ir Gobėnų mokykla taip pat randasi tokioje gražioje gamtos apylinkėje... Pagaliau pasiekėme Skaisgirių miestelį. Eilė plentų kaip tik susibėga iš visų pusių ant jų sankryžos išsitačiusiame miestelyje. Įsirutė — Tilžės plentas čia įsileja į plento magistralę, einančią iš Tilžės į Karaliaučius. Iš Skaisgirių taip pat eina plentas, vedas pro Didžiųjų Giratikius į Mėtežerynus, kitas plentas iš čia veda į Parviškius, iš kur pasuka į Mielaviškius, esančius jau Labguvos apskrityje ribose. Dar vienas plentas iš Skaisgirių bėga per Didžiųjų Viksvų kaimą į Tinklininkų girią, kur pasiekia plentą, einantį į Lauknas.

Skaisgiriuose kiek atspūčiam, pailsim ir išsileidžiam į tolimesnę kelionę link Didžiųjų Ožnugarių (Gross Asznaggern), kuriems 1938 metais buvo duotas Grenzberg pavadinimas. Didžiųjų Ožnugarių kaimą pasiekę, mes pasijutome apsvilę, nes čia, vietoje didelio kaimo, mes teradome vienoje kelio pusėje stovinčią karčiamą; skersai kelio prieš tą karčiamą buvo Didžiųjų Ožnugarių mokyklos sodyba. Tai ir buvo visa, kas galima buvo matyti vienoje vietoje iš to kaimo. Visa kita buvo vienkiemiai, išsimėtę po platesnę apylinkę. Prie karčiamos mes nulipome nuo dviračių, nutarę čia papusryčiauti.

Karčiamos duris atidarant suskambėjo prie jų pakabinatas varpelis, pranešęs karčiamos ir krautuvės savininkui esančiam kur nors užpakaliniuose kambariuose, o gal net ir kur nors kieme, jog klijentas atvyko į jo "įstaigą". Į vidų įėjus, nosis pradėjo kutenti gerai pažįstami, kiekvienoje kaimo krautuvėje už-

uodžiami kvapai. Kairėje, krautuvės kampe, stovėjo metalinė bakca su žibalu. Prie jos buvo pritaisyta žibalo pompoutio pompa su stikliniu matuokliu išpompuojamo žibalo kiekiui apskaičiuoti. Aikštu savaime, visas krautuvės vidus dvokė stipriu žibalo kvapu, sumišusiu su kitais krautuvėje parduodamų prekių kvapais, nes čia buvo ir silkių statinė, o ant lentynų buvo išdėstytos įvairios kitos kolonialinės prekės, alaus ir degtinės bonkos, sūriai, miltai, rūkaliai ir daug kitų smulkų dalykų, reikalingų kaimo gyventojams. Matėsi ir stiklinės bonkos su įvairiais saldinais, bonbonkėmis.

Kurį laiką mes čia išstovėjome vienui vieni ir niekas nesirūpino mums trukti ties šioje inspekcijos. Tik po ilgesnio likuriavimo, iš kažkur galų gale išnirto tos karčiamos ir krautuvės savininkas, pas kurį mes užsisakėme limonado prie mūsų sumuštinių. Ta proga mes užmezgėme ir pašnekėjome su juo. Jis pažinojo visus apylinkės mokytojus, duodamas kiekvieno iš jų gana gryną ir vaizdžią charakteristiką. Jis turėjo ką papasakoti apie savąjį Didžiųjų Ožnugarių mokyklą ir jos mokytoją, apie Kriplaukių, Govarčių ir Gobėnų mokytojus. Priešui dar buvome painformuoti apie vietos taikšnininką ir kitas charakteringesnes aktualijas.

Gavę iš jo visas mums naudingas ir mažiau reikalingas žinias apie šias vietas ir sudorę savo užkandžius, mes su juo atsiviskėjom ir vėl užsėdome ant mūsų dviračių. Vykstant iš čia į Gobėnus, mums teko pasukti iš plento į dešinę ir važiuoti smėliu laukų keliu. Netrukus ir to kelio pėdsakai išdilo pievose, beliko tik pėsčiųjų pramintas takelis žalioje vejoje, bet pakankamai patogus kelionei ant dviračio. Bet jei čia kur pasitaikė įkalnė, ta buvo prakasta, kad ir šis laukų keliukas būtų lygusnis. Spygliuota viela atitvirtose ganyklose ganėsi karvės ir arkliai, pakėlė žydžio niekieno nekludomos kiaušienės, pavairindamos pievų žalumą savo geltonais žiedeliais, aukštyn stiebė-

si vešlūs gyslalapiai ir bitkrėsliai (Tanacetum vulgare) krūmynai, augo karklai.

Pagaliau prieš akis išnirio masyvus namas, sugestijonuojuas, jog tai gali būti ta mūsų ieškoma Gobėnų mokykla, nes prie šio pastato buvo sporto aikštelė su čia įmontuotom geležinėm paralelėm gimnastikai, su mokykloms savitu sodu, o taip pat ir lauke įrengtom išviečių būdelėm. Čia mes sustojom, susiradom mokyklos vedėją, su kuriuo aptarėm mano būsimą darbo apylostovą ir gyvenimo sąlygas. Dėl manęs jis jau buvo numatęs vieną ūkininką, pas kurį galėčiau apsisistoti laikinam apsigyvenimui. Ta šeima galbūt mane ir valgydinti, kol aš šioje mokykloje dirbsiu. Norėjau ta pačia proga susipažinti ir su tuo ūkininku. Tam pritarė ir mokyklos vedėjas, bet kartu ir pasiūlė, kad mano sužadėtinė tegu tuo metu geriau pabus pas jį, o aš vyksiu pas tą ūkininką vienas, nes ten yra vedybinio amžiaus dukterų ir geriau bus, jei jų šeima nieko nežinos apie mano sužadėtinę. Kaip ateitis parodė, mokyklos vedėjo patarimas buvo labai praktiškas ir naudingas.

Gobėnuose išdirbęs iki mokslo metų pabaigos, mokytojas Šnabelis gavo naują paskyrimą trumpam laikui pavaduoti mokytoją Geryčių mokykloje, Stalupėnų apskrityje, o iš ten ir vėl keltis į naują paskyrimo vietą. Jauniems mokytojams — kandidatams tekdavo daug klintoti iš vietos į vietą, kol gaudavo pastovų paskyrimą.

34. Didžiųjų Ožnugarių vienaklasė mokyklą lankė 49 vaikai iš Didžiųjų Ožnugarių ir Mažųjų Ožnugarių kaimų, kuriuose gyveno Bludžiuvaičiai, Gavėnų, Konradų, Laučių, Padienų, Steckelių, Depkačių, Galeinių, Kurapkaičių ir kitos šeimos. Mokyklos namas buvo mūrinis pastatas iš keturių kambarių, su 13 margų žemės ūkiu. Čia dirbęs mokytojas Arturas Baužys buvo gimęs 1899 m. gruodžio 16 d.

(Bus daugiau)

DR. ANNA BALIUNAS
AKIU, AUSU, NOSIES
IR GERKLĖS LIGOS
PRITAİKO AKINIUS
2858 W. 63rd STREET
Ofiso telefonai: PROspect 8-3229
Rezid. telefonai: WALbrook 5-5076
Kasdien nuo 10 iki 12 val. ryto,
nuo 7 iki 9 val. vak. Treč. uždaryta.

Rez. tel. 239-4683
DR. K. G. BALUKAS
AKUŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINE CHIRURGIJA
6449 So. Pulaski Rd. (Crawford
Medical Building). Tel. LU 5-6446
Prima ligonius pagal susitarimą.
Jei neatsiliepiu, skambinti 374-8012
Telefonai: PROspect 8-1717

DR. S. BIEŽIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 WEST 63rd STREET
Val.: kas diena po pietų 1-3; vak. 7-9
tikrai antradieniais ir penktadieniais.
Trečiad. ir sekmad. ofisas uždarytas.
Rez.: 3241 WEST 66th PLACE
Phone: REpublic 7-7668

DR. PETER BRAZIS
PHYSICIAN AND SURGEON
2434 WEST 71st STREET
Ofisas: HEMlock 4-5849
Rezid.: 388-2233
OFISO VALANDOS:
Pirmadieniais ir ketvirtadi. 1-7 val.,
antradi. penktadienį nuo 1-5, treč.
ir sešad. tikrai susitarus.

Dr. Ant. Rudoko kabineta perėmė
optometristas.

DR. EDMUND E. CIARA
2109 W. 31st STREET
Tel.: GR 6-2400
Val. pagal susitarimą: Pirm., ketv.
1-4, 1-9, antradi. penkt. 10-4, ir
sešad. 10-2 val.

Rez. GI 8-0873

DR. W. M. EISIN - EISINAS
AKUŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINE CHIRURGIJA
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neat-
silepia, skambinti MI 3-0001.

Dr. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 WEST 63rd STREET
OFISO VALANDOS:
Kasdien nuo 1-4 popiet ir 6-8 val.
Treč. ir sešad. uždaryta.
Ofiso tel.: PORTsmouth 7-6000
Rezid. telefonai: GARDen 3-7278

Tel. ofiso: PR 8-7773; rez.: PR 6-4732

DR. A. MACIUNAS
CHIRURGAS
Pirmia tik susitarus
Valandos: pirmadi. ketvirtadi. 5-8,
antradi. 2-4.

Ofiso tel.: HE 4-1818 arba RE 7-9700
Rezidencijos: PR 6-9801

DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
VIDAUS LIGŲ SPEC.
2454 WEST 71st STREET
VALANDOS: Pirmadi. ir penktadi. nuo
2 iki 8 v. p.; antradi. ir ketvirtadi.
nuo 9 iki 11 ir nuo 4 iki 8, o sešad-
dienį nuo 9 iki 12 val.
Trečadieniais uždaryta.

DR. FRANK PLECKAS
OPTOMETRISTAS
KALBA LIETUVISKAI
2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir
"contact lenses"
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PUSLĖS IR
PROSTATOS CHIRURGIJA
2656 WEST 63rd STREET
Val.: antradi. nuo 1-4 po pietų,
ketvirtadi. nuo 5-7 val. vak.
Ofiso telefonai: 776-2880
Naujas rez. telefonai: 448-5545

DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Ofisas: 2750 West 71st St.
Tel.: 925-8296
Valandos: 2-8 val. vak. Penktadienį
10-12 ir nuo 2 iki 8 val. vak.
Sėkmadieniais ir trečadieniais
uždaryta.

Rez. tel.: WA 5-3099

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika, spec. MOTERŲ ligos
Ofisas: 2652 WEST 59th STREET
Tel.: PR 8-1223
OFISO VAL.: pirm., antradi., trečiad.
ir penkt. 2-4 ir 6-8 val. vak. Sešad-
ienis 2-4 val. po pietų ir kitu laiku
pagal susitarimą.

DR. V. P. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 WEST 71st STREET
Ofiso telefonai: HEMlock 4-2123
Rezid. telefonai: GIBson 8-6195
Prima ligonius pagal susitarimą. Dėl
valandos skambinti telefon. HE 4-2123.
Jei neatsiliepiu, tai telefon. GI 8-6195

SKAITYK "NAUJENAS" —
JOS TEIKIA GERIAUSIAS,
TIESINGIAUSIAS ŽINIAS

P. ŠILEIKIS, O. P.
ORTHOPEDAS-PROTEZISTAS
Aparatai - Protezi, Med. Ban-
džai. Speciali pagalba kojoms
(Arch Supports) ir t. t.
Val.: 9-4 ir 6-8, Seštadieniais 9-1.
2850 West 63rd St., Chicago, Ill. 60629
Telefonai: PROspect 6-5084

GRADINSKAS
VIENĄ KARTĄ METUOSE
IŠPARDAVIMAS
19" DVIGUBA GARANTIJĄ TV
\$119.88
2512 W. 47 ST. — FR 6-1998
LIETUVI, EIK PAS LIETUVI!

MOVING
Apdraustas perkraustymas
iš įvairių atstumų.
ANTANAS VILIMAS
823 West 34 Place
Tel.: FRontier 6-1882

PERKRAUSTYMAI
MOVING
Laidimai — Pilna apdrauda
ZEMA KAINA
R. ŠERENAS
2047 W. 67th Pl. WALbrook 5-8063

SOPHIE BARCUS
RADIOJOS SEIMOS VALANDOS
Visos programos iš WOPA,
1490 kil. A. M.
Lietuvių kalba: kasdien nuo pirma-
dienio iki penktadienio 11-12
val. ryto. — Seštadienį ir sek-
madienį nuo 8:30 iki 9:30 val.
ryto.
Tel.: HEMlock 4-2413
7159 So. MAPLEWOOD AVE.
CHICAGO, ILL. 60629

**KELIŲNĖS Į LIETUVĄ
IR IŠ LIETUVOS**

Jeigu šiais 1971 metais rengiate
važiuoti į Lietuvą arba išvykti iš
Lietuvos savo gimines, tai jau metas
iš anksto užsisakyti vietas, nes vėliau
jų tikrai pritrūks.
Vladas Rasciauskas pirmas pradėjo
organizuoti keliones į Lietuvą ir jau
nuvežė virš 20 grupių. Atsinaujanti
sarašas įsistatys net 8 ekskursijas.
Jo vadovaujamoje įstaigoje dabar dir-
ba dvi lietuvaitės — Josephine Mile-
ritė ir Laima Luneckienė. Visais ke-
lionės reikalais kreipkitės į

WALTER RASK - RASCIUSKA
AMERICAN
TRAVEL SERVICE BUREAU
9727 So. Western Ave.
Chicago, Illinois 60643
Tel. 238-9787-8

A. & L. INSURANCE & REALTY
A. LAURAITIS
INCOME TAX
4645 So. ASHLAND AVE.
LA 3-8775
(Currency Exchange įstaiga)
Piguos automobilių draudimai.

APDRAUDŲ AGENTŪRA:
Namų, automobi-
lių, gyvybės, svei-
katos ir biznio.
Patogios išsimo-
kimo sąlygos.
J. BACEVICIUS
6455 So. Kedzie Ave. PR 8-2233

Every year we fail
to educate thousands
of potentially
successful citizens
because they're
mentally retarded.

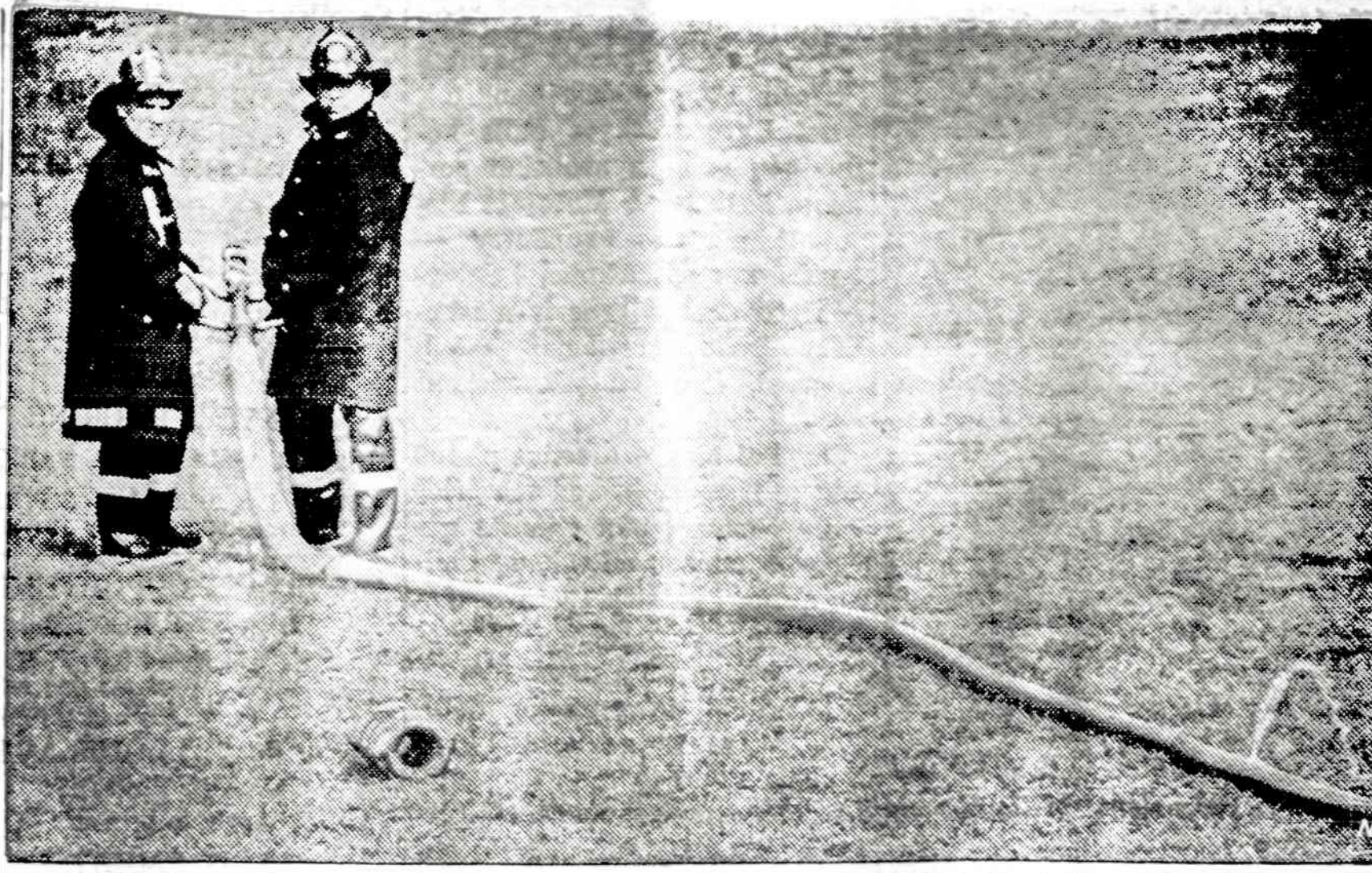
And we're supposed to
be so smart.

Do something. A free booklet
will tell you how you can help.

Write: The President's Committee
on Mental Retardation,
Washington, D. C. 20001.
Name _____
Address _____
City _____
State _____ Zip Code _____

Published as a public service in coop-
eration with The Advertising Council.
AD MAT NO. MR-41-57
(3 columns x 55 lines)

BIZNIERIAI, KURIE GARSINASI
"NAUJENOSE", — TURI GERIAUSIA
PASISEKIMĄ BIZNYJE

Greenville, Del., ugniagesiai, išėję pasitreniruoti, staiga pastebėjo, kad jų žarna prakiuro.

A. a. Albinas Rybkevičius

Mirtis visai nelaukta iš gy-
vųjų tarpo išskyrė Albiną Ryb-
kevičių, kurį paskutinį kartą
sutikau vasarą Willow Springs
gegužinėje. Atrodė neblogai,
tik skundėsi mažais negalavi-
mais. Pasirodė, kad jis jau
kurį laiką sirgo kepenų vėžiu.
Paskutinių laikų jam teko at-
sigulti ir į ligoninę, bet maty-
damas savo likimą, prašėsi
žinonos, kad jį parvežtų į na-
mus, sakdamas, kad noriu
mirti savo namuose. Jis gyve-
no 4029 So. Artesian Ave.,
Brighton Parke.
Paliko žmoną Stasę Kasulai-
tytę, švogery P. Kasulaitį ir ki-
tus gimines JAV. Kanadoje ir
Lietuvoje, ypač Alvyto apylin-
kėse, Vilkiškių apskrityje,
iš kur velionis buvo kilęs.
Jis buvo pašarvotas A. Pet-
kaus koplyčioje. Atsisveikini-
mo žodį koplyčioje pasakė A.
Gintneris, kuris velionį gerai
pažinojo iš pokalbių ir apra-
šymų. Nekalto Prasišėdimo P.
Šv. bažnyčioje Mišias atlaikė
trys kunigai: kun. V. Radvina,
kun. J. Plankis ir kun. A. Vil-
kaitis. Bažnyčioje gražų at-
sisveikimo žodį tarė kun. J.
Plankis. Karsto nešėjais buvo
P. Burkauskas, Arv. Burkaus-
kas, Rom. Burkauskas, Juo-
zas Puplauskas, A. Drūtys
ir K. Vieraitis. Gedulo pietūs
įvyko Jz. Raciūno svetainėje.
Dalyvavo apie 40 asmenų, o
pietuose apie 70 asmenų.

Kapuose tarė žodį buv. Al-
vyto klebonas kun. A. Vilkaitis.
Velionis turėjo atsivėžęs iš Lie-
tuvos — Avito savo tėviškės ir
ūkių žemės, kaip simbolį tė-
vynės meilės. Tą jo žemę kun.
A. Vilkaitis išbarstė ant jo ir
jo tėvo Pijaus, mirusio prieš
15 metų kapo.
A. a. Albinas mirė sulaukęs
72 metų amžiaus gruodžio 8 d.
Palaidotas gruodžio 10 d. Šv.
Kazimiero kapinėse. 1923 m.
vedė Kiršų kaimo, Alvyto pa-
rapijos, Stasę Kasulaitytę. Jis
buvo stambus ūkininkas Al-
vyte. Vienturtis prie tėvo Pi-
jaus, kuris mirė turėdamas 91
metus amžiaus. Jų namai Al-
vyte buvo kadaise (ypač "Au-
šros" laikais) inteligentų su-
sivertinimų vieta. Susirinkimai
dažniausiai vykdavo Šv. Onos
atlaidų metu. Velionis man-
įdomiai pasakojo apie jo sene-
lio Martyno atsiminimus apie
Napoleono žygį pro Alvitą 1812
m. bei kitus istorinius įvykius.
O jis pats ir jo tėvas a. a. Pi-
jus, — apie I Pas. karą, nepri-
klausomybės laikotarpį ir II
Pas. karą bei tremties atsimi-
nimus. Daug idomių įvykių
man teko užrašyti iš jų šeimos
pergyvenimų, nes a. a. Albi-
nas mokėjo gražiai pasakoti.
Turėjo talentą kritiškai ir rei-
kalus pažūrėti. Tai buvo ap-
sivertęs ūkininkas. Čia jis dir-
bo geležinkelio prekių pakro-
vimo stotyje. Jau buvo išėjęs
į pensiją.
Velionis troško tik vieno —
sugrįžti į Alvitą. Bet jo norai
neišsipildė. Tačiau jo ir jo tė-
velio karstai buvo apiberti Al-
vyto tėviškės žemele.
Tebūnie Tau, Albinai, leng-
va Amerikos žemė!
Antanas Gintneris

Nepaprastai žiuri žiema Europoje

Ziniomis iš Hamburgo nepa-
prasti šalčiai, gilus sniegas aud-
ros ir kelių užpustymai per pir-
mąją naujų metų savaitę dau-
gumoje Europos kraštų gyveni-
mą padarė nebeįmanomą. Pri-
daryta daug nuostolių ir žuvo
dar nenustatytas kiekis žmonių.
Žemiausia temperatūra naktį
įprastai šaltai, gilus sniegas aud-
ros ir kelių užpustymai per pir-
mąją naujų metų savaitę dau-
gumoje Europos kraštų gyveni-
mą padarė nebeįmanomą. Pri-
daryta daug nuostolių ir žuvo
dar nenustatytas kiekis žmonių.

Smarkios audros su giliu snie-
gu nusiautė pietų vakarinę Ju-
goslaviją. Bosnijos-Hercegovi-
nos sostinė Sarajevo sniego at-
kirsta nuo pasaulio. Šiaurinės
Adrijos uoste Rejika gatvės už-
pildos keturių metrų storumo
sniego, tuo tarpu kai Bulgarijos
sostinė Sofiją nusiautė orkanas
smarki audra su liūtimis. Nepa-
prastai smarkus lietus prie Ne-
apolio įlankos Italijoje iššaukė
kalno šlaito nuslinkimą; keturi
žmonės žuvo, daug sužeistų. Si-
cilijos sostinėje Messinoje torna-
dinė audra išrovė daug palmių.
Audros pagautas ir oru nešamas
tuščias automobilis vieną žmo-
gų užmušė, 50 sužeidė. Šiauri-
nėje Italijoje gilus sniegas ir iki
26 laipsnių žemiau nulio spei-
gai.

Ispanijoje tokių šalčių niekas
nepamena; kai Andaluzijoje siau-
tė šaltas lietus, Albacetės provin-
cijoje tarp Madeiros ir Vidurme-
nio jūros sniego pūgos daugelį
vietovių atkirta nuo pasaulio.
Net šiauriniame Alžire sniegas,
apledėjimas, šalti vėjai ir snie-
gas, kurio čiabuviai retas te-
buvo matęs.
Net šiaurinė Indija šala: Bi-
har ir Utar Pradesh valstijose
per praėjusias 6 dienas nuo šal-
čių mirė 19 žmonių, o pietinia-
me Bihare prie Gango upės ne-
gvyvai sušalo 10 žmonių, jų tar-
pe 3 vaikai.

Tuo tarpu pačioje šaltiausio-
je šiaurės pusrutulio vietoje —
Rytų Sibire prie Oimiakono
miesto šių žiemą temperatūra
veik 10 laipsnių šiltesnė kaip
pernai šiuo metu: praėjusią sa-
vaitgalį ten buvo "tik" 59 laips-
niai žemiau nulio, kai pernai per
Naujus Metus buvo 68 laipsniai
žemiau.

Prieš Antrąjį pasaulinį ka-
rą federalinis Amerikos biudže-
tas nesiekė \$50 asmeniui. 1960
m. biudžeto našta pakilo iki 517
dol. Dabartiniai biudžetai vir-
šija 200 milijonų dolerių, kas su-
daro po virš 980 dolerių kiek-
vienam Amerikos gyventojui, į-
skaitant ir vaikus.

Priminimas nepiliečiams

Imigracijos ir naturalizaci-
jos tarybos Chicago distrikto
direktorius Alva L. Pilliod pa-
kartotinai nepiliečiams pri-
mena, kad šio sausio mėnesio
bėgyje privalo atlikti savo ad-
reso, tai yra gyvenamos vietos
registraciją. Procedūra labai
lengva. Nuėjus į savo pašto
įstaigą paaimti iš valdininko
registracijos kortelę ir užpil-
džius tai pačiai įstaigai grą-
žinti. Kas turėtų kokių neaiš-
kumų ar sunkumų, patarimų
ir paaiškinimų mielai suteiks
patyrę valdininkai Imigracijos
įstaigoje.

Primenama, kad įstatymai
griežtai reikalauja ir sąmonin-
gai neįsiregistravę yra bau-
džiami iki arešto ir deportaci-
jos.

JUOKTIS SVEIKAI!

Žymus prancūzų gydytojas
Pierre Vachet, žinomas euforiz-
mo (euphoria — geros sąvija-
tos būklė) teorijos kūrėjas, tvir-
tina: "Iš tiesų, mažai kas tesu-
pranta, kad jo sveikata priklauso
nuo to, kaip ir ar dažnai jis su-
geba juoktis. Geras humoras
sužadina viso organizmo funk-
cijas. Reikia mokėti juoktis!"

Iš prieškarinių laikų žinoma-
sis "Dr. Alexis Carrel (autorius
knygos "Žmogus nežinomas")
yra tos pačios nuomonės: "Jei
juoką būtų galima pirkits vaist-
tinėse kaip kitus vaistus, visi
gydytojai prirašytų receptus pa-
sijuokti po keletą kartų per die-
ną".

Susirinkimų ir parengimų PRANESIMAI

— Utenos Apskričio Klubo metinis
narių susirinkimas įvyks antradienį,
sausio 12 d. 7:30 val. vak. Talmen svei-
tainėje, 4500 S. Talmen Ave. Nariai
prašomi atsilankyti, turim daug viso-
kių reikalų aptarti, taip pat išgirsite
pranešimus apie klubo stovį.
V. Juška, nut. rašt.

JOHN ANDRENAS

Mirė 1971 m. sausio mėn. 9 d.
6:30 val. ryto, sulaukęs 78 me-
tu amžiaus. Gimęs Lietuvoje,
Anykščių aps. Staplių kaime.

Amerikoje išgyveno 58 metus.
Paliko nuliūdę: Petronėlę Janu-
laitis, jos vyras Samuel ir jų
šeima. Kiti draugai ir pažis-
tami.

Priklausė Amerikos Legiono
Darius - Girėno postui 271.
Kūnas pašarvotas P. J. Ridiko
koplyčioje, 3354 So. Halsted St.

Antradienį, sausio 12 dieną
10 val. ryto bus lydimas iš ko-
plyčios į Lietuvių Tautinės ka-
pinės.

Visi John Andreno gimines,
draugai ir pažįstami nuosirdžiai
kviečiami dalyvauti laidotuose
ir suteikti jam paskutinį pata-
ravimą ir atsisveikinimą.

Nuliūdę lieka:
Gimines, draugai ir
pažįstami.

Laidotuvių Direktorius P. J.
Ridikas, Tel. 927-1911.

**PLEASE
BE
CAREFUL!**
Only you
can prevent
forest fires!

REMIKITE TUOS BIZNIERIUS
KURIE GARSINASI
"NAUJENOSE"

GUŽAUSKŲ
BEVERLY HILLS GELININKAI
GELĖS VISOMS PROGOMS
2443 WEST 63rd STREET
Telefonai: PR 8-0833 ir PR 8-0834
**GELININKAS
(PUTRAMENTAS)**
Linksmumo arba liūdesio valandoje
gražiausios gelės ir vainikai ant-
kių papuošimai ir sezoninės
kapams gelės.
ROY R. PETRO (PUTRAMENTAS)
5525 So. Harlem Ave. — 586-1220

PETKUS
TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME
2533 W. 71st Street
Telefonai: GROvehill 6-2345-6
1410 So. 50th Ave., Cicero
Telefonai: TOWnhall 3-2108-9
**TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS
AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS PASTATYTI**

Laidotuvių Direktoriai
MAŽEIK & EVANS
6846 SO. WESTERN AVE.
TRYS MODERNIŠKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS
MAJDOMAS VIETA
REpublic 7-3600 REpublic 7-3601

EUDEIKIS
SENIAUSIA IR DIDŽIAUSIA LAIDUJIMO ĮSTAIGA
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI:
DOVYDAS P. GAIDAS GERALDAS F. DAIMID
4605-07 So. HERMITAGE AVENUE
Tel.: YArds 7-1741-1742
4330-34 So. CALIFORNIA AVENUE
Telefonas: LAFayette 3-0440
MODERNIŠKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

NARIAI:
Chicago
Lietuvių
Laidotuvių
Direktorių
Associacijų
AMBULANCE
PATARNAVI-
MAS CIENA
IR NAKTĮ
★
TURIME
KOPLYČIAS
VISOSE MIESTO
DALYSE

ANTANAS M. PHILLIPS
3307 So. LITUANICA AVENUE. Phone: YArds 7-3401

BUTKUS - VASAITIS
1446 So. 50th Ave., Cicero, Ill. Phone: OLYmpic 2-1003

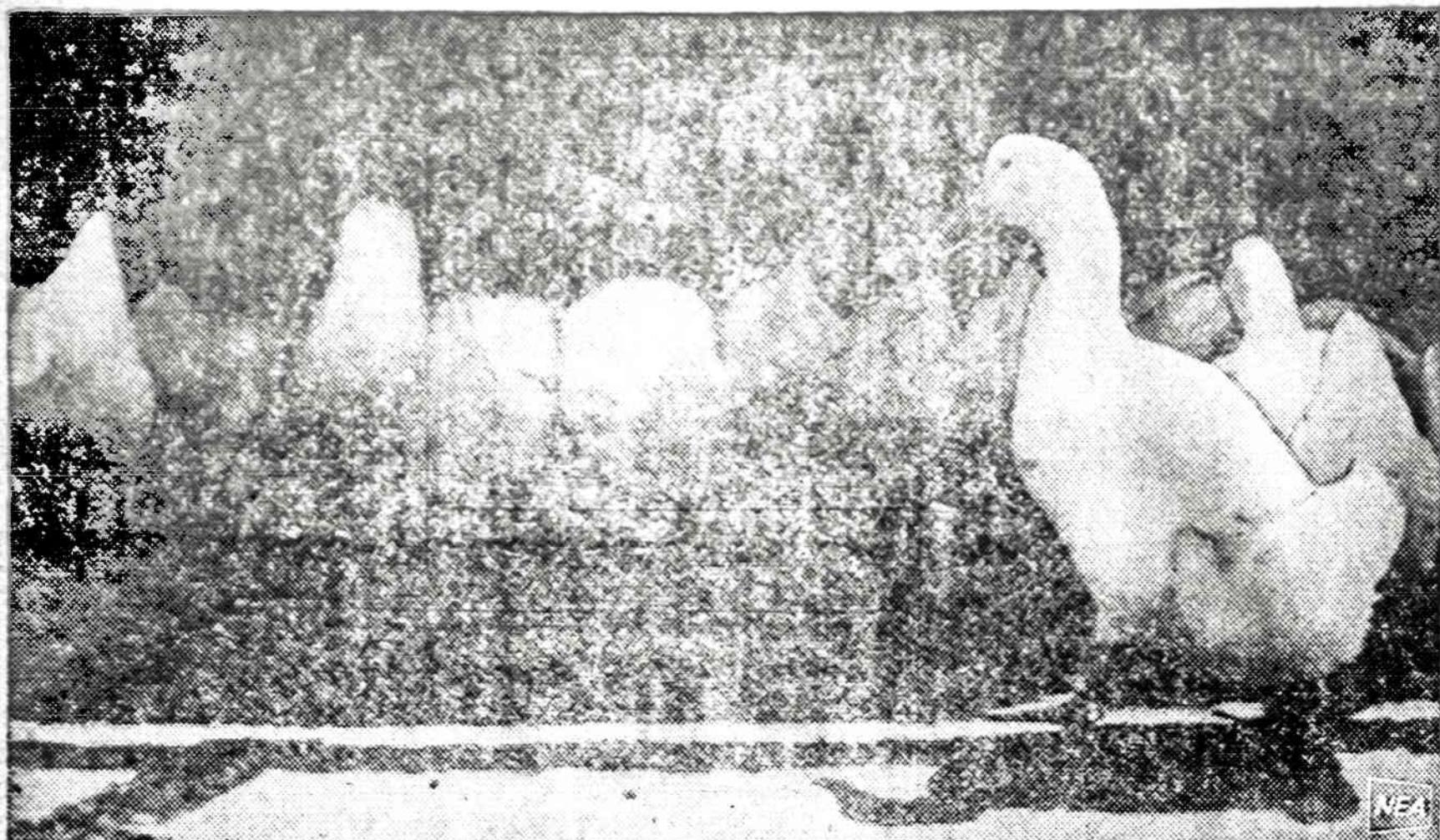
PETRAS BIELIŪNAS
4348 So. CALIFORNIA AVE. Phone: LAFayette 3-3572

GEORGE F. RUDMINAS
3319 So. LITUANICA AVE. Tel.: YArds 7-1138-1139

**STEP. C. LACK IR SŪNŲS
(LACKAWICZ)**
2424 WEST 69th STREET REpublic 7-1213
2314 WEST 23rd PLACE VIRginia 7-6672

P. J. RIDIKAS
3354 So. HALSTED STREET Phone: YArds 7-1911

LEONARD BUKAUSKAS IR SŪNUS
10821 So. MICHIGAN AVE. Phone Commodore 4-2228
649 EAST 162nd ST. Phone Commodore 4-2228
South Holland, Illinois

Antis skuba prie maisto lovio Virginijos ančių ūkyje. An'ys per savaitę užauga apie svorą svorio. Jos maitinamos žuvų miltais, sojos pupų, ku' rorūzų ir avių mėsiniu.

Baltos Kalėdos ir juodas piktadarys

Praeitais Kalėdais buvo puikios. Žemė — laukai ir miškai — užsindę puikiu baltu kilimu. Didelės žmonių daugumos širdyse buvo švenčių nuotaika.

Chicago's šv. Vardo katedroje buvo gražios ir iškilmingos pamaldos. Žmonės namo grįžo šventiškai nusiteikę. Jie planavo, kaip gražiau praleisti šventes. Didelė dauguma jas gražiai ir praleido, bet ne visi...

Buvo ir tokių, kurie planavo kaip išardyti tas šventes. Ypatingai skaudžios buvo Kalėdos vienai šventiškai nusiteikusiai porai. Ji buvo 45 metų amžiaus, o jis tik 37-ny. Abu apie antrą valandą artėjo prie savo namų. Buto durys jiems buvo tiksliai už kelių žingsnių. Staiga iš palieptos išlindo juodas dvikojis piktadarys. Iškrydamas šaunamą ginklą rankoje. Sustabdė jis namo žingsnį, nūjaušiusį porą ir liepė atrakyti duris ir eiti į vidų.

Viduje atsiradus pabaisa įsakė abiem nusirengti visai nuogai. Jis suraičiojo abiejų rankas ir kojas, liepdamas atsigulti vienam šalia kito. Vėliau jis žmoną išprievartavo, surišto vyro akivaizdoje.

Vyras, negalėdamas nieko padaryti prievartautojui, bandė žodžiais jį paveikti. Į ramius vyro žodžius prievartautojas kinto revolveriu į veidą ir liepė tylėti. Vėliau jis nuėjo į

buvo suteikta pirmoji pagalba. Gyvybei pavojaus nėra, bet prisiminimas apie žiemos šventes labai jau liūdnas.

Juodasis piktadarys nusikaltimo vietoje paliko juodą savo švarką ir du peilius, kuriuos naudojo nusikaltimui vykdyti. Policija turi šokių lokių duomenų nusikaltėliui susekti, bet ar jai pavyks, tai niekas nežino.

Piktadarys sugadino ne tik švenčių nuotaikas, bet sunaikino baltųjų namą, o ar jis pagulvijo apie tuos, kurie gyvena Cabrini Green namuose? Todėl aš ir atvykau pas jus pasigardžiuoti jūsų gyvenimu...

Tuo tarpu moteriškai pavyko paluosuoti vyrą ir ištrukti jį koridoriu. Ji pradėjo leisti laiptais. Išbrovėlis taip pat išlėkė laukan ir jį peršovė.

Vyrui taip pat pavyko išsilaivinti. Jis bėgo paskui šaudantį išiveržėli. Nėgras norėjo grįžti atgal į butą, bet vyras iš vidaus uždarė duris. Tada išbrovėlis dingo. Jau buvo apie 5 val. pavakario. Išbrovėlis buvo apie 35 metų amžiaus, nėgras, sverias apie 175 svarus. Nelaimė įvyko 860 N. De Witt Pl. dideliame name.

Užpuolikai dingus, nukentėjusi moteris, besivartaliodama kraujo klane, kojomis bedaužydama į grindis, prisišaukė kaimynų, kurie pakvietė policiją. Policininkai pirmiausia nukentėjusius nuvežė į Passavant ligoninę, kur jiems

Stasys Patlaba

Atsiusta paminėti

PIRMIEJI ŽINGSNIAI. — K. Donelaičio lituanistikos mokyklos mokinių laikraštėlis, 1970 metai, gruodžio mėn. 19 d. Nr. 2. Mokinių kalėdiniams piešinėliams ir trumpais jų kūrybos galūnėms užpildytas 24 puslapių sąsiuvinio formato švariai atliktas leidinėlis, kuriame reikišiai virš 60 nuo 3 iki 8 skyriaus (klasės) berniukų ir mergaičių.

Laikraštėlis turi motto: Mylėsi Lietuvą iš tolo visa širdimi, visais jausmais... Algirdas Gustaitis: KUNIGAİKŠCIO M. K. RADVILO (NASLAITELIO) 1613 M. ŽEMELAPIS AMŽIŲ PERSPEKTYVOJE. Gerame popieriuje žurnalo formato 24 puslapių atmušas iš praėitų metų "Kario" 8 ir 9 numerių.

Atrodo, Al. Gustaitis šiuo kruopščiu darbu bus atlikęs visiškai rimtą paslaugą šią neapsakomai apleistą, tačiau gyvybiniai svarbią dirvą ariant. Tiesa yra, kad žymi dalis dabartinės Lietuvos sienas supantį kaimynų žemių yra įsikūrę amžių bėgyje, kadaise buvusios gausios ir didžios mūsų tautos gyvenvietės ir jas plešikiškai tebeusavina net vė-

liausiu laiku, mūsų pačių nelem-tame amžiuje. Či mūsų pačių akyse lietuviškiausios Suvalkų "trikampis" liko prie Lenkijos, žymi Rytų Lietuvos dalis komunistų rusų savavališkai perduota Baltarusijai, Mažojoje Lietuvoje naujasis okupantas — ruskis net paskutinius lietuvių bėdsakus ištrynė ir maskoliškus įrašė manydamas pasaulį apgauti, kad ten yra "iskoni rusiskij kraj"...

Lenkai atgavo didelius plotus žemių, įrodydami, kad ten prieš šimtus metų lenkų giminės gyvenė, o iš mūsų iki vėliausiu laikų atima gyvosios Lietuvos dalis su gyvais lietuviais, ir mes lyg apstulbę žado netekome.

Istorinių etnografinių lietuvių tautos gyvenviečių tikras žemėlapis yra gyvybinė būtenybė, jei norime nenurimti dėl Lietuvos padarytų ir daromų skriaudų. Dėl to A. Gustaičio studija tegul bus didelis paskatinimas mūsų istorikams ir kartogra-fams.

jpr

ALGŲ INFLIACIJA

Illinois legislatura smarkiai pasididino algas

Vienintelį kartą Illinois legislatura parodė neįprastą vienin-gumą ir sutarimą kai baigdama savo 76 sesiją nubalsavo pasi-kelti sau algą 45.83 nuošimčiais ir smarkiai pakelti algas visai cilei departamentų direktorių.

Susirinkus naujai legislaturai, kiekvienas jos narys gaus po \$5,500 daugiau, tai yra vietoje \$12,000 gaus po \$17,500, o kai kurie atstovų buto ir senato lyderiai gaus po žymiai daugiau. Tuo būdu Illinois atsovai pralenkė ir Kongreso atstovus, kurie pernai algas pasikėlė 42 nuošimčiais.

Bilių paskubomis pasirašyda-mas gubernatoriaus Ogilvie pasididino: "Svarbiausia priežas-tis, dėl ko aš šį bilių pasirašau yra ta, kad pakeliamos algos departamentų direktoriams, ku-riems nebebuvo keltos nuo 1963 metų".

Algos pakeltos: Viešųjų dar-bų direktoriui \$ \$25,000 iki \$35,000; Viešosios šalpos, Viešosios sveikatos ir Proto sveika-tos direktoriams tai pat algos pakeltos iki \$35,000.

Dvylikai gubernatoriaus Ogil-vie kabineto valdininkų algos nustatytos po \$30,000, taip pat po \$30,000 penkiems Illinois ko-mercijos komisineriams, ban-kų ir trustų ir taupymo skolin-mo bendrovių komisineriams. Esama dar visa eilė pakėlimų aukštesniems rangams iki \$29,000, \$27,000 ir \$25,000. "Že-miausia" liko aeronautikos ir kasyklų (mainų) bei mineralų direktoriai su algomis po \$20,000

TRUMPAI

— Chicago's Lietuvių Taryba dabar turi savo raštinę Amerikos Lietuvių Tarybos patal-pose, 2606 W. 63 St., Chicago, Ill., 60629. Įvesta du telefonai — 778 — 6900 — 01. Taryba, kaip ir visi kiti Alto skyriai, ruošiasi Lietuvos nepriklausomybės minėjimui ir sovietinės okupacijos pasmerkimui, tel-

— Chicago's Lietuvių Taryba ruošia slidinėjimo išvyką į Boyne, Mich., sausio 16 ir 17 d. Išvykoje gali dalyvauti ir nenariai. Informacija teikia Viktoras Balaišis tel. 925-0939.

— Social Security adminis-tracija praneša, kad nepajė-gios dirbti dėl sveikatos stovio moterys gali gauti nedarbin-gumo pensijas net nesulauku-sios 24 metų amžiaus, jei tik buvo išdirbusios 1½ metų lai-ko. Informacijos yra teikia-mos telefonu, kuris yra ran-damas telefono knygoje.

— Chicago Street Traffic Commission ir Automobilų pa-roda paskelbė konkursą moki-niams sukurti originalius kū-kius ir patarles iki 10 žodžių dėl saugaus judėjimo. Paskaitos 50, 100 ir 200 dol. premijos. Konkursas baigiasi sausio 29 d.

— Vytauto Vaitiekūno pa-ruošta trumpa studija angļu kalba apie Lietuvą yra pakan-kamas pagrindinių žinių šaltis bendoradarbiaujantiems ne-lietuvių spaudoje ir puikus lei-dinys supažindinti bičiulius su savo gimtuoju kraštu ar tē-vų žeme. Studija "Lithuania" yra 47 psl., su Lietuvos vėliava viršelyje, yra gaunama Nau-jienose, kainuoja 1 dol.

— Skaityk KASDOR NAUJENAS ir TIKTUK SKAITA

Lietuviai taip pat perka ir pardoda ir progos sužinoti tikrai per NAUJENAS

Clevelando studentų plakatai ir "Karstas" paruošti prieš demonstraciją dėl Simo Kudirkos atidavimo rusams.

V. Bacevičius nuotr.

HELP WANTED — MALE

Darbininkų Reikia

SALESMEN AND SALESWOMEN

\$250 — \$450 PER WEEK

Book, vacuum salesman, food plan, cookware salesman and etc. New advertising has sited more leads than our present force can handle. Territories open Illinois, Indiana, Iowa, Wisconsin and Michigan.

834-0057

DANVERS PACKING

207 S. VILLA VILLA PARK

Week days 10 A. M. — 5 P. M.

Saturday and Sunday 10-3

IMPORTANT OPPORTUNITY

BRISKET BOKER

Days 7 A. M. — 3:30 P. M.

Steady work, Good starting salary.

Silver skillet food products.

7500 No. ST. LOUIS AVE.

SKOKIE, ILLINOIS

Apply in person

A. D. EMBRY

An equal opportunity employer

HELP WANTED — FEMALE

Darbininkų Reikia

DEPENDABLE WOMAN WANTED

Live in, 5 day week. Doctor's home in

Glencoe. Steady. 2 children 9-17,

housekeeping. Extra help employed,

top salary, references.

Must speak some English.

835-3318

GIRL FRIDAY

FOR 1 GIRL OFFICE

Typing, filing, general office duties.

Good Starting Salary.

CALL FOR INTERVIEW

626-2200

GALVANIC INDUS., INC.

BUSINESS CHANCES

Biznio Progos

OPPORTUNITY KNOCKS

Substantial second income, servicing

(part time) coin operated machines,

vending nationally advertised products

in your area. Limited number of units

available, so phone today for more

information.

342-7739

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

REAL ESTATE

REAL ESTATE FOR SALE
Namai, Žemė — Pardavimui

REAL ESTATE FOR SALE
Namai, Žemė — Pardavimui

PASKOLOS PERKANT NAMUS, DAROMOS ILGIEMS TERMINAMS
IR ZEMAIS NUOSIMCIAIS MENESINIAIS ISSIMOKEJIMAIS

DEL VISU INFORMACIJU, KREIPKITE I

MUTUAL FEDERAL SAVINGS

PETRAS KAZANAUSKAS, Prezidentas

2212 W. Cermak Road Chicago, Ill. Virginia 7-7747

PLATUS PASIRINKIMAS NAMŲ PIRKIMUI
BUTŲ NUOMAVIMUI — NOTARIATAS — VERTIMAI

DRAUDIMO AGENTŲ PATARNAUJA VISAIŠ DRAUDIMO REIKALAIŠ

J. BACEVIČIUS — BELL REALTY

INCOME TAX SERVICE

6455 So. Kedzie Ave. — Prospect 8-2233

• NAMŲ IR BIZNŲ PIRKIMAS • PARDAVIMAS • NOTARIATAS

• PATVIRTINTI VERTIMAI • IMIGRACIJOS POPIERIAI

• PAJAMŲ MOKESČIAI — INCOME TAX

LEONAS REAL ESTATE

2735 WEST 71st STREET TEL. 925-6015

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—